

SLOVENSKI JADRAN

KOPER — 7. DECEMBRA 1956

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO V. ... EV. 50

Izhaja vsak petek. Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Rastko Bradašnja. Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje »Slovenski Jadran«. Direktor in glavni urednik Stane Skrabar. Za tisk odgovarja Franc Zdešar. Uredništvo in uprava v Kopru, Kidričeva 26, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Priloga »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Celoletna naročnina 500 din, za inozemstvo pa 1000 din ali 3,5 dolarja Bančni rač. 65-KB-1-Z-181.

PETNAJST LET JLA

Okrajni in občinski odbori SZDL so ob sodelovanju predstavnikov JLA ter predstavnikov ZB, UROJ, ZVI, »Svobod«, prosvetnih društev in drugih organizacij v našem okraju prevzeli iniciativo, da bi kar najdostojneje proslavili letošnji praznik Dneva Jugoslovanske ljudske armade, ki letos praznuje tudi 15-letnico svoje ustanovitve. Okrajni in občinski pripravljali odbori te dni vneto pripravljajo vse potrebno, da bi v najtesnejši povezavi z enotami Armade proslavili ta veliki praznik ne samo 22. decembra, temveč z vrsto prireditev v vsem času do glavnega praznika. Prav tako pripravljajo lastne programe vse naše

šole, s svojim sodelovanjem pa bodo podčrtala proslavo tudi društva »Partizane«, športna društva, kulturno-umetniška društva, pevski zbori itd. Poleg vrste predvidenih prireditev bo tudi naš list v svojih naslednjih številkah skušal z izbranimi prispevki proslaviti 15-letnico ustanovitve naše resnično ljudske armade, tako da bomo pokazali, v kakšnih težavah se je rodila in pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije rastle naša zmogovita JLA ter kako neizmerljiv je tudi po osvoboditvi njen prispevek v borbi za ohranitev miru v svetu ter za ohranjanje pridobitev naše revolucije.

GRE ZA HITRO VRAČLJIVE ADAPTACIJE Za sodoben grafični obrat

Tiskarna našega časopisnega podjetja že vsa leta obratuje v prostorih, ki so vse prej podobni hlevom kakor pa grafičnem obratu

— vzlic dejstvu, da ima dober del najmodernejšega strojnega parka, ki bi s svojo kapaciteto omogočal obema primorskima okrajema izvrševanje znatnih tiskarskih storitev v odlični kvaliteti ter po nizki ceni. Vzlic vsem naporom delovnega kolektiva pa bo moč naši tiskarni ta cilj doseči šele v primernih poslovnih prostorih.

Posvetovanje komunistov koprškega okraja

V dneh 12. in 13. t. m. bo v Portorožu posvetovanje komunistov, ki se ga bo udeležilo določeno število delegatov iz vseh občin našega okraja. Za osnovo razpravam tega posvetovanja so pripravljene referate iz organizacijsko-političnega in kmetijskega področja ter s področja družbenega upravljanja. Glavni namen posvetovanja bo v tem, da bo kritično ocenjeno izvrševanje sklepov, sprejetih na konferenci ZK koprškega okraja, ki je bila letos meseca februarja. O delu in sklepih tega posvetovanja bomo še poročali.

Delegacija CK ZKJ na VIII. kongresu KPI

VIII. kongresa Komunistične partije Italije, ki bo začel 8. decembra v Rimu, se bo udeležila tudi delegacija Zveze komunistov Jugoslavije. Delegacijo bo vodil član Izvršnega komiteja CK ZKJ Petar Stambolić, v njej pa so še član Izvršnega komiteja CK ZKJ Lazar Kolisevski, člani CK ZKJ Veljko Vlahović, Lidija Šentjura in drugi.

Bolje, hitreje in ceneje

V Kidričevi ulici v Kopru že preurejajo lokal bivše krojaške delavnice za poslovalnico Tovarne mesnih izdelkov iz Postojne. V prostorih ribarnice bo odprlo nove poslovne prostore trgovsko podjetje »Jestvina«, ki bo oskrbovalo potrošnike s svežimi morskimi ribami, KZ Koper bo odprla tri nove poslovalnice s sadjem in zelenjavo, predvideno pa je tudi, da bo v kratkem urejena nova prodajalna kruha, peciva in slaščic, ki jo bo oskrbovalo piransko podjetje »Pekarne in slaščičarne«. Posebne pozornosti je vredna pobuda trgovskega podjetja »Soča«, ki bo predvidoma že v januarju odprlo v Kopru lastno delavnico za popravilo čevljev, kupljenih v njegovih poslovalnicah v Kopru in Izoli, kjer letno prodajo za okrog 60 milijonov dinarjev vrednosti obutve. Cene čevljarjskim uslugam bodo za približno 30% nižje od cen, ki veljajo v Kopru. To podjetje namerava tudi urediti posebno čakalnico, kjer bodo lahko stranke počakale na izvršena nujna ali pa manjša popravila.

V ta namen je Časopisno-založniško podjetje »Slovenski Jadran« s pomočjo okraja in republike odkupilo od Gradbenega podjetja »1. Maj« v Semedeli tri obstoječe zgradbe, ki jih bo adaptiralo v sodobno urejen grafični obrat. Prejšnji teden je okrajni gospodarski svet odobril investicijski program za to adaptacijo in tako je računati, da bo naša tiskarna po izvršenih gradbenih delih lahko začela poslovati v novih prostorih že sredi prihodnjega leta. Razen tega programa je Okrajni gospodarski svet na isti seji odobril še 20 drugih investicijskih programov, v glavnem za adaptacije in nabavo opreme v okrajni industriji, rudarstvu, kmetijstvu in plovbi.

17.000 ton železa iz morja

Plovni žerjav »Veli Jože«, ki se že nekaj dni zopet mudi v Kopru, je dvignil od januarja do konca novembra t. l. v naših, grških in italijanskih vodah iz morja nad 17.000 t starega ladijskega železa. Ta dejavnost delovne skupine žerjava »Veli Jože« je tem pomembnejša, ker pri-

dobivanje železa iz železove rude v železarnah brez primese doiočene količine starega železa sploh ni mogoče. Saj je znano, da moramo staro železo v ta namen celo uvažati.

Te dni je »Veli Jože« dvigal iz morja čez leto pripravljene, to je na »manjše« kose pod blatom razrezane kose znane italijanske potniške ladje »Rex« (na pol pota med Koprom in Izolo ob obali). S svojimi 52.000 BRT in 2100 ležišči je bil »Rex« pred vojno ponos italijanske mornarice. Doslej so dvignili od te ladje-velikanke (od leta 1947 dalje) kovin (železa, barvastih kovin in drugih) v teži 21.000 ton, za dviganje v poštev še vedno prihajajoča količina pa znaša šest tisoč ton.

Dviganje teh 6.000 ton bo predvidoma trajalo še 5 let. Delo potapljačev, ki režejo preostalo dvojno ladijsko dno na primerno velike kose (težke do 400 ton), je namreč postalo letos zelo težko. Z leti se je ladja pod lastno težo pogreznila 7 m globoko v blato morskoga dna. Če hočejo priti potapljači sedaj do nje, si morajo skozi blato najprej utreti pot. To delajo s posebnimi cevmi na stisnjen zrak. Ob takih pogojih je delo sicer dokaj težavno in počasno, vendar se še vedno splača.

Iz Kopa »gre« Veli Jože« v Poreč, kjer bo naložil na obali že pripravljene ostanke italijanske ladje »Numidia« (7.000 BRT), odtod pa v Rogoznico pri Šibeniku, kjer bo iz globine 30–55 metrov (ladja je nagnjena) dvignil bivšo avstro-ogrsko ladjo »Valona« (450 BRT); ta »čaka« tu na morskemu dnu že od prve svetovne vojne.

Končno bo odplul »Veli Jože« v grške vode, kjer ga čakajo podobna že naročena dela. Fr.

Protest predstavnika JAT v Kairu

Predstavniki Jugoslovanskega aerotransportnega podjetja v Kairu je primoran protestirati zaradi diskriminacijskega postopka švicarske letalske družbe, ki s svojimi letali opravlja prevoz potnikov iz Egipta v Evropo. Ta je namreč dosegla, da se noben potnik francoske ali angleške narodnosti ne sme peljati iz Egipta z jugoslovanskimi letali. Tako so ti potniki odpovedali nad sto že rezerviranih mest v naših potniških letalih. Enako diskriminacijo izvajajo Švicarji, Francozi in Angleži tudi do egiptovskega civilnega letalstva.

Visoko priznanje

Ob letošnjem 29. novembru, na Dan republike, je predsednik Tito odlikoval tudi določeno število delovnih ljudi iz našega okraja, s čimer jim je dal priznanje za njihovo nesebično in požrtvovalno delo pri graditvi socializma, graditvi boljšega življenja za naše delavce, kmete in intelektualce. Odlikovani so bili državljani iz vseh vej družbenega življenja.

Red dela II. stopnje so prejeli:

Mario Abram, pomočnik direktorja Radia Koper; Boris Jurca, načelnik Tajništva za finance OLO Koper; Danica Kogoj, načelnik Tajništva za prosveto in kulturo ter šolstvo pri OLO Koper; Lado Pohar, bivši direktor Radia Koper; Mario Santin, direktor tovarne A. De Langlade, Koper; Boris Snuderl, direktor Splošne plovbe, Piran; Oskar Venturini, direktor Gledališča Slovenskega Primorja, Koper; Viktor dr. Vovk, sodnik Okrožnega sodišča v Kopru in Franc Zdešar, ravnatelj tiskarne Časopisno-založniškega podjetja »Slovenski Jadran« v Kopru.

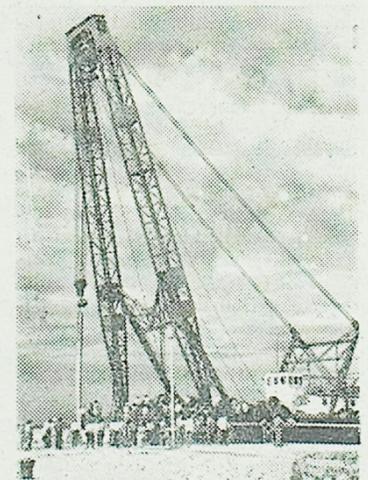
Z Redom dela III. stopnje so bili odlikovani:

Alojz Antolovič, kapitan ribiške ladje »Deklica« podjetja »Riba« v Izoli; Narcis Biloslav, upravnik Kmetijskega posestva Škocjan-Ankaran; Anton Brajnik, hišnik pri ObO SZDL Koper; Helena Grmek, učiteljica na osnovni šoli v Sežani; Josip Gruden, šef odseka za proračun pri OLO Koper; Vladovita-Majda Gulič, uslužbenka OK ZKS Koper; Franc Kavčič, uslužbenec tovarne »Javor« v Pivki; Anton Koršič, šef železniške postaje v Postojni; Vladimir Lenardič, ravnatelj Ekonomske srednje šole v Kopru; Peter Martinc, ravnatelj Slovenske gimnazije v Kopru; Bojan Ožbolt, direktor podjetja »Elektro-Koper«; Slavko Prijon, direktor podjetja »Globus« v Kopru; Joško Rotter, uslužbenec Splošne plovbe, Piran; Franc Stegnar, direktor tovarne »Partizanka« v Kopru; Tone Strle, tajnik ObLO Postojna; Branko dr. Šalamun, ravnatelj Splošne bolnice v Kopru; Teodor Tijan, komercialni direktor Splošne plovbe, Piran; Karel Turk, direktor podružnice NB v Sežani; Janko Vatovec, šef krajevnega urada pri ObLO Divača in Ivo dr. Zidarič, zdravnik, Izola.

Medaljo dela pa so dobili:

Marijan Bajec, orodjar pri Remontni ladjedelnici v Piranu; Ferdinand Blokar, mehanik pri Tehnični sekciji PTT v Postojni; Hinko Čerič, mojster v Tovarni motornih koles v Kopru; Mirko Cuk, upravnik pošte v Izoli; Peter Gruden, monter pri Tehnični sekciji PTT v Postojni; Pavel Kocjančič, mizar podjetja »Gradbenik« v Izoli; Anton Krnelj, skladiščnik v tovarni »Javor« v Pivki; Slavka Mihelič, šef personalnega oddelka OLO Koper; Olindo Orlando, strojnik podjetja »Gradbenik« v Izoli; Slavka Parovel, šef računovodstva pri podružnici NB v Kopru; Jože Pavluša, delovodja pri podjetju »Gradbenik« v Izoli; Marko Šbil, upravnik Deškega vzgajališča v Planini pri Postojni; Emanuel Slavec, uslužbenec podružnice DOZ v Piranu; Franc Slejko, uslužbenec Uprave za gozdarstvo v Izoli; Alojz Štantič, glavni monter Tehnične sekcije PTT v Postojni; Henrik Šinigoj, sofer avtobusa pri podjetju »Slavnik« v Kopru; Franc Tomažič, pomočnik motorista pri podjetju »Riba« v Izoli; Marijan Trtnik, učitelj v Deškem vzgajališču v Planini; Zvonko Veber, častnik pri Splošni plovbi, Piran in Janez Znidaršič, delovodja pri podjetju »Gradnje« v Postojni.

Odlikovancem tudi naše pristrčne čestitke za visoko priznanje!

»Veli Jože« v koprskem pristanišču

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR Po ekspoziciji o temeljih družbenega plana 1957

Letos smo v glavnem izpolnili temeljne naloge, ki smo si jih zadali za dvig gospodarstva konec l. 1955, ki so bile zajete v znani resoluciji SZDL Jugoslavije. Ta resolucija je postala važen mejnik v razvoju našega gospodarstva. V tem je bilo tudi bistvo ekspozicije podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Svetozarja Vukmanovića, ki ga je imel 26. novembra 1956 v Zvezni ljudski skupščini.

Poudarek referata je bil na ugotovitvah, da smo letos izpolnili v bistvu naslednje temeljne naloge, ki smo si jih zadali: dosegli smo postopno stabilizacijo osnovnih odnosov na tržišču, kar je zahtevalo povečanje rezerv in zalog, znižanje skupnega obsega investicij in omejitve porasta proračunske potrošnje. Podatki namreč potrjujejo, da smo dosegli znatno počasnejše dvigovanje cen, v bistvu celo stabilizacijo v primerjavi s prejšnjimi leti. Porast kaže le indeks cen kmetijskih proizvodov (v glavnem le zaradi sadja, povrtnin in mlečnih izdelkov), medtem ko so ostala osnovna živila, kot so moka, sladkor, mast in druga, obdržala stalni nivo cen. Vendar pa se v kmetijstvu kažejo, kot vemo, znatne pomankljivosti ter je zato kmetijska proizvodnja in njeno zaostajanje glavna neskladnost v našem gospodarstvu in problem, od katerega je odvisna ne samo rešitev vprašanja prehrane in tekočih gospodarskih težav, temveč tudi ena izmed temeljnih nalog našega dolgoročnega gospodarskega razvoja. Kmetijska proizvodnja predstavlja za bodoče eno osnovnih nalog, ki jih moramo izpolniti. Zato je bil že predviden in delno izveden, še bolj pa bo v bodoče, širši program ukrepov za razvoj kmetijske proizvodnje. Največ sredstev bo v tem pogledu tudi v prihodnjem letu vloženi v melioracijska dela velikih obsegov, kot je kanal Donava-Tisa-Donava.

Druga naloga, ki smo jo izpolnili, je v urejevanju tržišča, s čimer naj bi ustvarili neobhodne pogoje za bistveno povečanje našega izvoza in mednarodne blagovne zamenjave. V tej zvezi naj bi omenili razveseljiv porast izvoza, ki celo presega vsa pričakovanja. Nasproti letu 1955 pričakujemo porast izvoza za 50 milijard ali 22%. Pri tem ne moremo ugotoviti znatnih motenj, ki bi jih izvoz povzročal na notranjem trgu, kar je bilo značilno za prejšnja leta in kar kaže, da se je spremenila struktura izvoznega blaga. Tako izvažamo v vedno večjem obsegu blago, ki nam ni neobhodno potrebno. Kolikšen je pomen povečanja izvoza in na drugi strani padanja uvoza, bomo lahko pravilno razumeli, če upoštevamo naše znatne obveznosti do inozemstva, ki se na ta način manjšajo. Se bolj bo prišlo to do izraza, ko bo začel padati uvoz prehranbenih proizvodov, ki predstavlja danes največjo postavko našega uvoza. Kot vidimo, je vprašanje naše zunanje trgovine v najtesnejši zvezi z dvigom kmetijske proizvodnje. Zato niso premajhne še tako velike žrtve, ki jih vlagamo v dvig te proizvodnje.

Končno je bil še poudarek ekspozicije na reguliranju kupne moči, kar je prišlo najbolj do izraza na področju investicij, in sicer tako po obsegu kot po strukturi. Nazadovala pa je potrošnja prebivalstva, kar ni v skladu s planskimi predvidevanji. Tako stanje je v zvezi z nizkim stanjem kmetijske proizvodnje letos, (Nadaljevanje na 3. strani)

Sprejem po SVETU

Ču En Lajev obisk v Indiji

Predsednik kitajske vlade Ču En Laj se je več dni mudil na uradnem obisku v New Delhiju. Z Nehrujem sta se razgovarjala predvsem o vprašanih bližnjega vzhoda in o sprejemu LR Kitajske v OZN. Nehru bo namreč v drugi polovici decembra odpotoval v ZDA in se verjetno o sprejemu LR Kitajske razgovarjal tudi z Eisenhowerjem. Ču En Laj pa je izjavil novinarjem, da je njegova vlada pripravljena sporazumno urediti vsa sporna vprašanja z ZDA in da ji je mnogo na tem, da bi prišlo do iskrenega kitajsko-ameriškega sodelovanja.

Alžirci nadaljujejo z ofenzivo

V razdobju sedmih dni so alžirski nacionalisti razširili svoje akcije po vsem ozemlju Alžira in potisnili francoske čete skoraj povsod v obrambo. Glavna cilja napadov sta mesto Oran in Constantine. V teh mestih napadajo nacionalisti s strojnimi in bombami vojaške vlake in kamione. Na obeh straneh poročajo o precejšnjem številu mrtvih in ranjenih.

Nadaljnja demokratizacija na Poljskem

Predsedstvo Centralnega sveta poljskih sindikatov je napovedalo, da bodo v kratkem predložili vladi načrt o ureditvi raznih vpra-

šanj, kot so zaposlitev, delavska zakonodaja, povečanje gnotne zainteresiranosti delavcev na proizvodnji ter povečanje družinskih, bolezenskih in drugih dodatkov. Predsedstvo je tudi pozvalo delavce, naj podvoje svoje napore za večjo proizvodnjo. Delavske svete po tovarnah pa je opozorilo, naj zagotovijo zakonito izmenjavo vodstev v tovarnah, kjer je to potrebno. V zadnjih tednih so bili namreč primeri, da so skupine delavcev na svojo roko odstavile direktorje in druge vodilne uslužbence.

Delegacija ZKJ v Rimu

Sinoči je odpotovala v Rim delegacija Zveze komunistov Jugoslavije, ki se bo udeležila osmega kongresa KP Italije. V beograjskih političnih krogih menijo, da bosta udeležba na kongresu in nato še desetdnevni obisk KP Italije pripomogli k nadaljnji razširitvi stikov in sodelovanja med obema partijama.

Madžarska znova pred OZN

Glavna skupščina OZN je v začetku tedna nadaljevala z razpravo o položaju na Madžarskem. Pri tem je prišlo do precejšnje zaostritve mnenj o predlogu, da bi OZN poslala na Madžarsko svoje opazovalce. Sovjetski in nekateri vzhodnoevropski delegati so očitali zahodnim delegacijam, da se vmešavajo v notranje zadeve Madžarske in da so med uporomo pomagali hortyjevcem. Glede sovjetske vojaške intervencije pa je sovjetski delegat dejal, da je SZ pripravljena razpustiti Varšavsko vojaško zvezo, če zahodne sile razpuste Atlantsko. Nekateri zahodni delegati pa so kritizirali madžarsko vlado, ker ne dovoli prihoda opazovalcev OZN in ker odlaga prihod Hamarskjoeldea v Budimpešto, Sovjetski zvezi pa so očitali grobo vmešavanje v notranje zadeve Madžarske. Debatu bodo nadaljevali, ko bo Madžarska poslala odgovor na ponovno noto glede prihoda opazovalcev OZN.

Na Madžarskem se položaj normalizira. Vsaj kar zadeva redno življenje prebivalstva. Toda politično vrenje ni prenehalo. Vse-povsod se pojavlja zahteva o ustanovitvi delavskih svetov, ki bi sodoločali pri upravljanju. Vlada ima največ težav s Centralnim delavskim svetom Budimpešte, ki ji dan za dnem postavlja nove zahteve glede demokratizacije države.

Vnebojvestah

BUDIMPEŠTA. — Madžarska vlada je sprejela uredbo o zvišanju plač delavcem v rudnih premoga in mineralov. Po sklepu vlade je začela veljati uredba 1. decembra.

BONN. — Zahodnonemška vlada je obvestila sovjetskega veleposlanika Smirnova, da so omejili gibanje vsem pripadnikom sovjetskega veleposlanštva na ozemlju Zahodne Nemčije. Prosto se bodo gibal le v krogu 40 km od sedeža veleposlanštva, če pa bodo hoteli potovati drugod po državi, bodo morali 24 ur prej zahtevati ustrezno dovoljenje.

WASHINGTON. — Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo sklep svoje vlade, da zaradi sovjetske intervencije na Madžarskem ustavi nadaljnjo kulturno izmenjavo s SZ. Sklep ne velja za druge vzhodne države.

ALŽIR. — Boji divjajo skoraj po vsem severnem delu Alžira. Poročila pravijo, da je več kot sto Francozov in Alžircev ubitih ali ranjenih. Uporniki so zelo delavni na vsem ozemlju, francoske čete pa ovira slabo vreme in sneg.

OTAVA. — V Kanadi so sklenili zgraditi 15 radarov, ki bi zagotovile večjo varnost v letalskem prometu. Vsaka postaja bo imela radij 320 km in višinski doseg 15.000 m. Tako bodo lahko kontrolirali polete od Atlantika do Pacifika.

HAVANA. — V mestu Santiago de Cuba je prišlo do spopada med kubansko vojsko in uporniki, pri čemer je bilo ubitih kakih 40 ljudi. Na južni obali Kube se je izkrcal oddelek uporniških sil in skušal priti na pomoč upornikom v Santiagu. Oddelek vojske zdaj uničujejo uporniške skupine.

NEW YORK. — Med predvajanjem novega ameriškega filma »Vojna in mir« je v ponedeljek v velikem newyorškem kinematografu »Paramount« eksplodirala bomba. Sedem gledalcev je bilo ranjenih. V dvorani je bilo približno 1500 ljudi.

VIETNAM. — Pred dnevi je katastrofalen tajfun zajel južno obalo. Razen številnih človeških žrtev je povzročil tudi ogromno gospodarsko škodo, saj je uničil 80% letošnje setve in nad 50.000 stanovanjskih poslopj.

DŽAKARTA. — V Zahodnem Iranu je prišlo do upora proti holandskem oblastem. Prišlo je tudi do aretacij, v glavnem mladincev, ki so se uprli, ker so nezadovoljni s holandsko upravo. V Zahodni Iran so prišle vojaške okrepitve.

BUKAREŠTA. — Prezidij velike ljudske skupščine je sklenil, da bodo sredi februarja volitve nove ljudske skupščine. Sedanji skupščini je potekel mandat 13. novembra.

PARIZ. — Francoske države železnice so sporočile, da so zvišale ceno za prevoz blaga zvišane od 5 do 12%. To zvišanje je posledica pomanjkanja premoga in zvišanih cen za bencin.

TOKIO. — Sovjetski predsednik Bulganin je obvestil japonsko vlado, da bodo vsi japonski ujetniki iz druge svetovne vojne, kolikor jih je še v ZSSR, poslani domov, brž ko bo začela veljati mirovna pogodba med obema državama.

Grški obisk v Beogradu

V začetku tedna sta prispela v Beograd na povabilo predsednika Tita predsednik grške vlade Karamanlis in zunanji minister Averof. Z vodilnimi jugoslovanskimi državniki sta se razgovarjala o perečih mednarodnih vprašanjih.

Čeprav do zaključka redakcije še nismo prejeli poročil o poteku razgovorov, moremo trditi, da bodo tudi tokrat ugotovili mnogo skupnih gledišč o raznih mednarodnih vprašanjih. Sicer pa je dokaz za to vsa dosedanja praksa

grško-jugoslovanskega prijateljstva in sodelovanja. Obe državi sta dali velik prispevek k ohranitvi miru na svetu s tem, da sta se ravnali po načelu nevmešavanja v notranje zadeve druge države in da spoštujeta pot, po kateri si drug narod usmerja svoje življenje. Istovetnost gledišč se je pokazala na primer tudi pri zadnjih dogodkih okoli suške krize. Prav na tem primeru pa se je tudi pokazalo, kako umestna je bila in je še naša podpora zahtevam ciprskega prebivalstva, da si uredi življenje po lastni volji. Prav Ciper je bila odskočna deska za vmešavanje v notranje zadeve drugih dežel.

Prepričanost v uspeh razgovorov je zatrdil predsednik Karamanlis takoj ob prihodu v Beograd, ko je med drugim dejal: »Prepričan sem, da bodo ti razgovori obrodili dobre sadove tako za varnost naših dveh dežel, kakor tudi za mir na Balkanu in da bo še enkrat potrjeno tudi grško-jugoslovansko sodelovanje.

Izvajanje Videmskega sporazuma

Te dni so se začeli v Ljubljani razgovori med vodjema italijanske in jugoslovanske delegacije v stalni mešani komisiji za uveljavljanje videmskega sporazuma Cesarom Pasquinellijem in Karlom Fortejem. Namen teh razgovorov je, da pripravita vse potrebno za zasedanje komisije, ki se bo v kratkem začelo v Vidmu.

Vodji obeh delegacij razpravljata tudi o perečih vprašanjih, ki se nanašajo na izpolnjevanje obeh sporazumov o obmejnem blagovnem prometu med Tržaškim ozemljem ter goriško in videmsko pokrajino na eni in okrajji Buje, Koper in Nova Gorica na drugi strani.

VARŠAVA. — Delegacija poljskega ministrstva za železnice je odpotovala v Jugoslavijo, da bi se seznanila z organizacijo delavskih svetov pri jugoslovanskih železnicah.

KAIRO. — Predstavnik egiptovskega ministrstva za prosveto je izjavil, da egiptovske šole in univerze ne bodo začele z delom, dokler bo v Egiptu en sam tuj vojak. Obenem je izrek priznanje egiptovskim profesorjem in študentom za njihovo zadržanje.

IZ DELA ORGANIZACIJ ZROJ V korak z razvojem

Te dni so člani Združenja rezervnih oficirjev v Divači, Pivki in Postojni na rednih letnih običnih zborih — po kritični oceni svojega dosedanjega dela — sprejeli načrte dela za prihodnje leto.

Rezervni oficirji divaške občine so v zadnjem letu priredili šestnajst strokovnih predavanj ter se udeležili petih praktičnih vojaških vaj. Njihovo dosedanje delo v vseh oblastnih in družbenih organizacijah pa dokazuje, da so rezervni oficirji te občine aktivni na vseh področjih družbene dejavnosti. Na občnem zboru so sklenili, da bodo svoje delo še izboljšali, predvsem pa bodo skrbeli za lastno strokovno izpopolnjevanje.

Člani postojnske podružnice ZR OJ pa so imeli veliko pomoč pri svojem delu v tamkajšnjem garnizonu JLA. Le-ta jim je dal na razpolago prostore za društveno življenje in jim nudil pomoč pri organiziranju predavanj. Žal pa so bila nekatera predavanja slabo obiskana, ker so bili nekateri člani čisto službeno odsotni iz Postojne.

Na tem občnem zboru, ki so mu prisostvovali tudi zastopniki JLA, so člani postojnske podružnice sklenili, da bodo v prihodnjem letu pomagali članom predvojaške vzgoje in Društvu prijateljev mladine pri njihovem delu ter da bodo vključili v svojo organizacijo vse tiste tovariše, ki so dokončali po vojni oficirsko šolo.

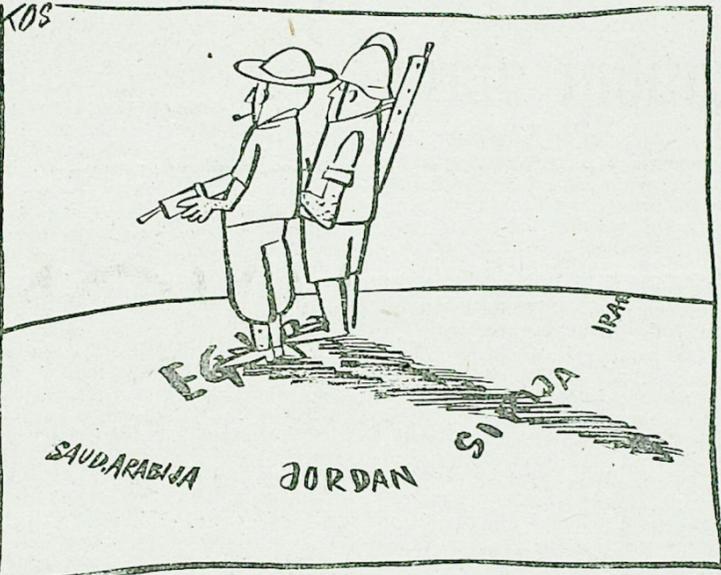
Člani podružnice rezervnih oficirjev v Pivki so med drugim na občnem zboru razpravljali o možnosti vključitve v njihovo organizacijo vseh rezervnih podoficirjev. V preteklem letu so imeli 6 predavanj in se udeležili vojaških vaj, ki so jih priredile redne enote JLA na področju pivške občine.

Pred umikom iz Egipta

Britanski zunanji minister Lloyd je sporočil v Spodnjem domu, da se bodo britanske in francoske čete v kratkem umaknile iz Egipta. Politični opazovalci sodijo, da se bo to zgodilo do srede decembra. S tem bo zaključena s popolnim porazom tako imenovana Edenova sueska pustolovščina, ki je skoraj pripeljala svet do tretje svetovne vojne. Vendar je prav ta pustolovščina dokazala, da je OZN sposobna ohraniti mir in da bo tudi v prihodnje moral vsak napadalec računati na strnjen odpor vsega mirovljubnega sveta.

Medtem se v Britaniji in Franciji vse bolj širijo glasovi o odstopu Edena in Molleta. V Veliki Britaniji ni bil ugled Edena še nikoli tako omajen, kakor zdaj. Celu lastni pristaši mu očitajo, da se je v najbolj kritičnih trenutkih umaknil na Jamaiko. Laburisti govorijo, da je OZN v prihodnje moral računati na strnjen odpor vsega mirovljubnega sveta.

Medtem se v Britaniji in Franciji vse bolj širijo glasovi o odstopu Edena in Molleta. V Veliki Britaniji ni bil ugled Edena še nikoli tako omajen, kakor zdaj. Celu lastni pristaši mu očitajo, da se je v najbolj kritičnih trenutkih umaknil na Jamaiko. Laburisti govorijo, da je OZN v prihodnje moral računati na strnjen odpor vsega mirovljubnega sveta.

SONČNA URA

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Razpoke v Commonwealthu in v zvezah Anglije z Azijo in Afriko

V Veliki Britaniji je eden izmed največjih očitkov vladi v zvezi z njeno napadalno politiko na Egipt ugotovitev, da je bilo s tem dejanjem Ednove zunanje politike uničena enotnost, ki vlada med državami-članicami Britanske skupnosti narodov in da je bil to težek udarec ugledu britanske diplomacije v vsej Aziji in Afriki. Prve, pa čeprav še ne zadnje posledice, ki jih je ustvarila britanska napadalnost na Egipt, dokazujejo, da je takšno mišljenje povsem pravilno.

Ne moremo trditi, da so nedavni nepremišljeni koraki Londona v zvezi z napadom na svobodno egiptovsko ozemlje doživeli enako obsodbo pri vseh članicah Britanske skupnosti narodov. Popolnoma drugače so na to dejanje reagirale Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in Južnoafriška Unija (v teh državah govorijo angleški jezik), kakor so reagirale na tristranski napad na Egipt azijske članice Britanske skupnosti narodov. Pa čeprav je Kanada želela, da bi prej ko mogoče odstranila mučen vtis, ki ga je v svetu izzval britanski napad na Egipt, je kljub dejstvu, da je članica te skupnosti, zavzela stališče, ki se v največji meri oddaljuje od uradne politike Londona in se približuje mišljenju ameriške vlade. Avstralska vlada konzervativca Menzisa je uradno sicer podpirala britansko akcijo, ni pa s tem rečeno, da je bilo to splošno

mnenje njenih državljanov. Avstralski parlament in tudi tisk sta bila v ocenjevanju tega položaja močno razdvojena. Tamkajšnji laburisti so namreč smelo obsodili Ednov in Menzisov način uveljavljanja pravic s topovi. Kaže pa tudi, da Nova Zelandija ni odkritosrečno dala priznanja britanskemu napadu na Egipt. Južnoafriška Unija se je celo vzdrževala glasovanja na zasedanju Organizacije združenih narodov v zvezi z ocenitvijo britanskega podviga na Bližnjem vzhodu, medtem ko je njen predstavnik očital osrednji vladi Britanske skupnosti narodov nepravilnost, ker se ni pred napadom na Egipt posvetovala z njegovo vlado.

Ostrejše stališče pa so zavzele druge države-članice Britanske skupnosti narodov od tega vprašanja. Indija, ki uživa v svetu, predvsem pa v Aziji, velik moralno-politični ugled, je odločno obsodila londonsko politiko. Pri tem je prišlo celo do energične zahteve, da bi Indija izstopila iz Britanske skupnosti narodov. Podobno stališče je zavzel tudi Ceylon. V Pakistanu, za katerega menijo, da je bolj navezan na Veliko Britanijo kot so druge azijske članice Britanske skupnosti narodov, so se pojavile resne protimperialistične težnje, ki so se močno odražale v protiangliških demonstracijah pod geslom »ven iz Britanske skupnosti narodov«.

Burma, Indonezija, Kambodža, Irak in Iran so tudi obsodili britanski na-

pad na Egipt. Zato je razumljivo, da je v teh državah upadel ugled Velike Britanije v taki meri, da lahko trdimo o njihovem popolnem nezaupanju v moralno moč britanskega imperija. To trditev najbolje krepi dejstvo da so muslimanske države-članice Bagdadskega pakta imele pred kratkim sestanek brez sodelovanja predstavnika vlade Velike Britanije. To potrjuje mišljenje, da so hotele te države na tak način pokazati azijskim in afriškim narodom nesoglasje z britanskim, francoskim in izraelskim napadom na Egipt. In če upoštevamo, da je ta nedvomno ostra kritika londonskih nepremišljenosti s strani azijskih in afriških držav-udeleženk Bandunške konference pokazala, da te skupaj branijo osnovne narodnostne težnje Egipta, lahko trdimo, da se za tem njihovim stališčem skrivajo še nekatere druge težnje. Poglavitna pa je po vsej verjetnosti bojazen, ki je vsem tem državam skupna, da bi namreč prišlo do povampirjenja starih kolonialnih sil. Napad treh držav na Egipt prepričuje namreč azijske in afriške dežele, da je ta strah bolj ali manj upravičen. Kljub vsemu in prav zaradi tega lahko računamo s tem, da bodo v Londonu končno le našli pot, da se bo Velika Britanija izmotala iz sedanjega neprijetnega položaja, v katerega je zašla, ko je sama izzvala napad na Egipt.

Pred zaključkom letošnjega družbenega plana KONEC DOBER - VSE DOBRO

Za nami je že 11 mesecev letošnjega leta in ostane nam le še malo dni do konca leta. Prav je, če že sedaj ocenimo rezultate naših naporov v izvajanju letošnjega družbenega plana, da bi tako mobilizirali še zadnje sile za izpolnitev proizvodnih nalog.

Ko smo ob zaključku I. polletja letošnjega leta ugotavljali stanje, smo bili vsi nezadovoljni z doseženimi rezultati po vseh vejah našega gospodarstva. Enostavno nismo mogli verjeti, da zbrane sile v našem gospodarstvu ne bi bile sposobne napraviti korak naprej od lanskega leta in izvršiti letošnje naloge.

Ocena I. polletja pa je bila obema tudi vzpodbuda za nadaljnje delo. Skoraj vsi delovni kolektivi in družbeni organi so pokazali svoj elan v II. polletju, kar je tudi dalo vidne rezultate.

Na podlagi takega poleta je tudi proizvodnja začela hitro naraščati. Tako vidimo, da je bila dinamika v proizvodnji in blagovnem prometu v III. tromesečju za ca 30% večja kot pa v teku I. polletja.

Družbeni proizvod, ki je najvažnejše merilo prizadevanja delovnih kolektivov, se je povečal za 921 milijonov dinarjev. S tem se je povečal povprečni mesečni narodni dohodek iz družbenega sektorja gospodarstva od 5400 na 8100 dinarjev na enega prebivalca v našem okraju. Storitnost v proizvodnji, ki je v I. polletju znatno padla izpod lanskega povprečja, se je v III. tromesečju dvignila za 16% in je na ta način dosegla raven iz preteklega leta.

K temu povečanju je največ pripomoglo:

— večja izbira kapacitet;

- večja urejenost proizvodnih procesov;
- boljše uporabljanje delovnega časa;
- večja urejenost tržišča in večja prilagoditev k naši splošni politiki.

Na podlagi podatkov dosedanjega gibanja proizvodnje in na osnovi ocene po posameznih podjetjih do konca letošnjega leta lahko ocenjujemo, da bo dinamika proizvodnje v IV. tromesečju ista kot je bila v III. tromesečju. Pri tem bodo nekatere panoge gospodarstva znatno nižje, kot na primer turizem, gradbeništvo, gozdarstvo in kmetijstvo, bodo pa zato druge panoge pokazale še nadaljnji porast in to predvsem industrija ter v industriji še posebno živilska industrija, ki predstavlja 31% celokupne vrednosti industrijske proizvodnje okraja.

Posebno velik polet v proizvodnji sta pokazala v letošnjem letu tovarni IRIS in ARRIGONI v Izoli, ki sta do novembra meseca proizvedli za 52% več konzerv kot pa lansko leto v istem času. V lesni industriji bosta tovarni JAVOR v Pivki in TOPOI v Ilirski Bistrici presegle vrednost proizvodnje napram lanskemu letu za najmanj 14%, čeprav je tovarna JAVOR imela v letošnjem letu precejšnje težave v proizvodnji zaradi rekonstrukcije obratov.

Na drugi strani pa vidimo pri nekaterih tovarnah nazadovanje proizvodnje kot na primer v Tovarni steklene galanterije v Hrpepljah in Tovarni mila v Piranu, pri katerih bo proizvodnja za več kot 10% nižja od lanskega leta.

PARTIZANKA — tovarna ščetk v Kopru pa je v letošnjem letu dokazala, kako se zavoženo podjetje s skrbnim gospodarjenjem lahko zopet postavi na noge. Lansko leto je končala poslovno leto s 30 milijonsko izgubo; letošnje leto pa bo zaključila z dobičkom.

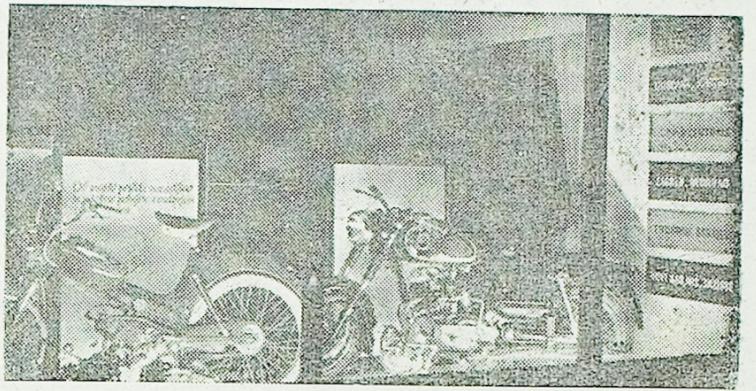
Skrčenje investicij v letošnjem letu je prisililo gradbena podjetja, da so šla na realnejše cene gradbenih uslug in so skrbno ocenila, koliko imajo notranjih rezerv, preden so šla na natečaje za gradbena dela. Tako bodo gradbena podjetja koprškega okraja dosegla letos samo 20% dobička lanskega leta ali vsega 4% vrednosti gradbenih storitev, medtem ko so lansko leto dosegla 11,5%, v letu 1954 pa celo 19% dobička. Ta konkurenca je šla celo tako daleč, da so nekatera vodstva podjetij v borbi za obstoj šla v tako skrajnost, da so dovedla v nevarnost normalno poslovanje svojega podjetja.

V trgovini opažamo stalno naraščanje delovne sile in znaša ta porast v letošnjem letu 11% napram lanskemu letu, pri tem pa je

promet v trgovini na debelo in drobno padel za 4%, v zunanji trgovini pa se povečal za 28%.

To so nekateri rezultati v izvajanju družbenega plana v letošnjem letu — dobri in slabi — ki pa zgovorno kažejo, da bodo glavni proporeci družbenega plana zadovoljivo izpolnjeni, v kolikor bodo delovni kolektivi vztrajali v sedanjem tempu proizvodnje do zadnjega dne letošnjega leta in bodo še nadalje povečali izkoriščanje kapacitet in izboljševali proizvodne procese.

P. A.

Za Dan republike je bila v Kopru v novi servisni delavnici Tomosa odprta okusno aranžirana izložba, v kateri tovarna prikazuje svoje izdelke

POBUĐA JE V ROKAH OBČINE

Vsakogar na svoje mesto

Združevanje več zadržnih trgovskih poslovalnic ima večstransko korist — Z namestitvijo kvalificiranega kadra v zadržnih trgovinah bi dosegli tudi sprostitev članov upravnih odborov za opravljanje drugih nalog, predvsem za dvig kmetijske proizvodnje

Posvetovanje predsednikov in upravnikov zadrž koprške občine, ki je bilo 28. novembra na pobudo občinskega sveta za gospodarstvo, je v glavnem utrdilo prepričanje, da je tako za uspešno poslovanje zadrže, kakor tudi za boljše organizacijo preskrbe potrošnikov nujno večkrat prirediti podobne sestanke in posvetovanja.

Razpravljali so med drugim o sistemu ureditve trgovinske mreže in o sedanjem stanju poslovnih prostorov. Čeprav je upravičena želja potrošnika, da ima poslovalnico svoje zadrže v neposredni bližini, se pravi v vsakem kolikaj večjem zaselku, pa je to težko realizirati. Za trgovinske lokale niso potrebni le prostori, ki bi odgovarjali vsem sanitarno-tehničnim predpisom. Potrebna so znatna sredstva za njihovo vzdrževanje in tudi veliko denarja za namestitev osebja, ki v manjših zaselkih zaradi majhnega prometa ne more biti polno zaposleno. Taki primeri takojšnje rešitve vprašanja dobre in kvalitetne postrežbe, ne da bi bilo pri tem potrebno poslovati z izgubo, so v vaseh Koštabona, Krkavče in Puče. Te poslovalnice imajo le 175.000 do 240.000 dinarjev mesečnega iztržka, razen tega pa so v prostorih, ki niso primerni za trgovinsko dejavnost. Zato tamkajšnji prebivalci predlagajo, da bi na čestnem križišču, primerno oddaljenem od vseh treh vasi, uredili nove enotne trgovinske prostore. Izračunali so, da bi s takšno rešitvijo tega

vprašanja v dveh letih poravnali vse obveznosti v zvezi z ureditvijo novih prostorov in to le iz sredstev, ki jih kot izgubo priznavajo zaradi poslovanja v takih pogojih kot so sedaj.

Prav bi bilo, da bi grosistična podjetja, ki oskrbujejo manjše trgovine, imela takšna prevozna sredstva, da bi lahko obiskala vsako poslovalnico.

Posebne težave ustvarja kmetijskim zadržam pomanjkanje kvalificiranega trgovskega kadra. Zaradi tega morajo vsi člani uprav-

nih odborov, namesto da bi skrbeli za pospeševanje kmetijstva, reševati le probleme okrog trgovine. Če bi namreč KZ imele, in to ni samo ugotovitev iz dosedanjega dela kmetijskih zadrž le koprske občine, pač pa je to primer, ki se več ali manj pojavlja skoraj v veliki večini povsod, samo eno stalno in seveda polno zaposleno osebo, ki bi upravljala tudi več poslovalnic, bi lahko člani upravnih odborov KZ imeli dovolj časa za udeleževanje na važnejših področjih dela v KZ kot je trgovina.

Na tem posvetovanju so razpravljali, da bi bilo dobro proučiti možnosti gospodarske osamosvojitve trgovske dejavnosti in tudi najti način za poenostavljen način oskrbovanja poslovalnic, ker bi se s tem znatno znižali režijski stroški.

Prej premalo, kot dovolj

Posnemanja vreden zgled sindikalne podružnice PTT tehnične sekcije — Dosledno izvajanje sklepov — pogoj za uspešno delo — Izobraževanje je prva naloga — Kritično stanje v ključavničarski delavnici bi morala obravnavati tudi sindikalna organizacija

Člani sindikalnih podružnic postojnske občine vse premalo razpravljajo o izboljšanju organizacije dela, o povečanju delovne storitnosti in proizvodnje, o delu organov družbenega upravljanja in o prirejanju politično vzgojnih ter strokovnih tečajev. Tudi ne razmišljajo o ustanovitvi blagajni vzajemne pomoči za svoje člane in ne posnemajo zgleda sindikalne podružnice Telefonsko-telefonske tehnične sekcije v Postojni, ki je že ustanovila takšno blagajno.

Vse to so ugotovili delegati 37

sindikalnih podružnic postojnske občine na nedavnem rednem letnem občnem zboru občinske sindikalnega sveta. Zato so po temeljiti razpravi sprejeli vrsto sklepov, ki bodo ob njihovem doslednem izvajanju omogočili uspešnejši razvoj dela osnovnih sindikalnih organizacij.

V pretekli poslovni dobi se je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta sestalo osemkrat. Na sejah so v glavnem razpravljali o izvajanju načel družbenega upravljanja ter o organizaciji dela v posameznih podjetjih. Da bi povečali delovno storitnost in seznanili člane delovnih kolektivov o njihovih nalogah v našem proizvodnem procesu, je občinski sindikalni svet priredil štirimesečni seminar za člane delovnega kolektiva Lesno-industrijskega podjetja v Postojni in seminar v podjetju »Javor« v Prestranku. V kratkem pa bodo v obeh omenjenih podjetjih priredili s sodelovanjem krajevne organizacije Rdečega križa zdravstveni tečaj za žene.

Člani občinskega sind. sveta so tudi pomagali odborom sindikalnih podružnic pri njihovem delu. V ta namen so organizirali celodnevni tečaj za tajnike in blagajnike osnovnih sindikalnih organizacij.

Na občnem zboru, na katerem je govoril predsednik občinskega ljudskega odbora Postojne Jože Baša o nalogah sindikalne organizacije pri ideološko politični vzgoji njenih članov in o nujnosti krepitev družbenega upravljanja, so razpravljali tudi o izvajanju letošnjega družbenega plana. Pri tem so obsodili poslovanje ključavničarske delavnice v Postojni, ki je dosegla predvideni polletni plan proizvodnje in ustvarila predvideni dohodek le v višini 36,6% ter povečala plačni fond kar za 18,5%. Delegati občnega zbora, ki so zastopali 2.603 člane sindikalnih podružnic s področja postojnske občine, so v razpravi o takšnem stanju v ključavničarski delavnici ugotovili, da se delovni kolektiv tega podjetja v premajhni meri trudi doseči izvršitev predvidenih nalog in da z neopravičenimi izostanki od dela zavira uspešno poslovanje.

TEDENI DNI PO Jugoslaviji

RUDNIK ČRNEGA PREMOGA V VREMSKEM BRITOFU

Pred novim vzponom

Z odločbo občinskega ljudskega odbora v Divači je prenehalo obratovati podjetje »Rudnik črnega premoga Timav« v Vremskem Britofu zaradi nekaterih gospodarskih težav, v katere je prišlo to podjetje. Že lani je rudnik prenehal proizvoditi premog, letos pa so se v njem izvajala le raziskovalna ter izsledovalna dela v jašku »Adria IV«. Ta jašek, ki je v Vremskem Britofu oziroma v Famljah, ima po vsej verjetnosti bogat sloj premoga, ki ga bo treba načrtno izkoriščati. Zato so letos iz njega izčrpali vodo, ga opremili z okvirom in z izvoznim stolpom ter uredili prehode. Namestili so izvozni stroj, kompresor in črpalno, obnovili so električno napeljavo, montirali nov transformator, zgradili vzpenjačo, med drugim uredili tudi strojno delavnico v bližini jaška. Z ozirom na ta dela je bilo potrebno ustanoviti novo podjetje, ki bo v izgradnji do 31. decembra prihodnjega leta. Podjetje ni v družbeni evidenci, ki jo vodi Narodna banka, ima pa poseben račun, preko katerega se stekajo in trošijo sredstva, ki jih podjetje ustvarja s prodajo premoga, izkopanega med raziskovalnimi deli.

DOSLEJ UMRLO V SKOPJU 11 OTROK. Dekanat medicinske fakultete v Skopju je uradno sporočil, da je zaradi težke infekcije na oddelku za tuberkulozni meningit umrlo doslej že 11 otrok. Bolezen se je pojavila, po mnenju strokovne komisije, zaradi napačnega ravnanja z zdravili. Biološka analiza je pokazala, da gre za gnojno vnetje možganskih celic pod vplivom posebne vrste bakterij, ki so se pojavile po vbrizgavanju razredčenega streptomicina. Preiskava še traja.

SNEŽNI METEŽI V BOSNI povzročajo velike težave v železniškem, avtobusnem in telefonskem prometu. Minulo soboto so bile pretrgane vse telefonske zveze Banje Luke z Beogradom, Zagrebom in Sarajevom. Pod težo snega je pretrgana tudi cestna električna napeljava. Zaradi snežnih zametov je bil prekinjen ves avtobusni promet, vlaki pa prihajajo in odhajajo z velikimi zamudami.

HUDA NESREČA NA SKADRSKEM JEZERU. Pretekli teden je 6 pripadnikov JLA utonilo v razburkanem Skadrskem jezeru, ko so bili na vsakodnevnem obhodu. Čeprav je več prebivalcev prišlo z majhnimi čolni na pomoč, so našli pri življenju le dva člana posadke.

ZASILNI PRISTANEK REAKTIVNEGA LETALA. Enosedeljni reaktivni lovec italijanskega vojnega letalstva iz Rima je zaradi slabega vremena prisilno pristal na asfaltni cesti proti Omišu pri Splitu. Pri tem je ubil nekega delavca iz Splita. Po izjavah očividcev pa je za las manjkalo, da ni letalo trčilo z dvonadstropnim avtobusom, polnim potnikov.

NOVA TOVARNA LAHKIH KOVIN V ŠIBENIKU je začela obratovati na Dan republike. Letno bo dajala razen več tisoč ton surovih aluminijastih blokov tudi 16 tisoč ton valjanih izdelkov.

V SKOPJU so odprli pretekli teden MODERNO INDUSTRIJSKO KLAVNICO. Letna zmogljivost nove industrijske klavnice s hladilnico znaša okrog 6.300 ton svežega mesa, izdelkov iz suhega mesa, konserv in drugih živilskih artiklov. Za klavnico bo potrebnih vsako leto okrog 10.000 prašičev, 120.000 goved in 200.000 ovac. V hladilnico pa bo moč spraviti 2140 ton svežega mesa, 510 ton mlečnih izdelkov, 500 ton sadja in zelenjave in 140 ton drugih izdelkov. Klavnica bo konservirala 2400 kg mesa dnevno. Razen tega se bo ukvarjala tudi s predelavo sadja in povrtnine ter z opravljanjem raznih uslug.

PROIZVODNJA ALUMINIJA V SLOVENIJI. Delavski svet Tovarne aluminija v Kidričevem je sprejel proizvodni načrt za leto 1957. Po tem načrtu predvidevajo, da bodo izdelali prihodnje leto 40.000 ton glinice in 14.000 ton aluminija.

V ZAGREBU SO SE ZACELE TELEVIZIJSKE ODDAJE. Pred kratkim so začeli oddajati v Zagrebu poskusni televizijski sporred. Ta mesec bodo oddaje dvakrat tedensko, od januarja prihodnjega leta pa bodo oddajali domač program vsak drugi dan. Razen tega bodo še vedno prenašali spored avstrijskih in italijanskih postaj. Prve domače televizijske oddaje so bile v počastitev Dneva republike 29. in 30. novembra.

kako upravljamo

V sodelovanju z ljudsko oblastjo in potrošniškimi sveti

ODKRITE MOŽNOSTI ZA ZNIŽANJE CEN

Verujte, da je novinarju dosti ljubše, če lahko namesto kritičnih zapisov na račun naše trgovske mreže napiše tudi kaj pohvalnega, kaj tako zgledega, da potem takšno pisanje lahko služi za posnemanje.

Brez dvoma je poslovanje trgovskega podjetja »Mestne trgovine« v Postojni v mnogih ozirih takšno, da lahko nekatere tamkaj pridobljene izkušnje mirne duše priporočimo ostalim trgovskim podjetjem, naj jih še ona preizkusijo — v korist potrošnika, seveda.

Začnimo z zelo konkretnimi podatki! Primerjajmo cene nekaterih potrošnih artiklov v Mestnih trgovinah v Postojni in pa cene istim artiklom v Kopru: čebula 71 do 75 dinarjev v Postojni napram 120.— dinarjem v Kopru; kisló zelje 40 napram 70; zimska jabolka 35 napram 45; krompir 12 napram 20 do 22; jajca 17 do 18 napram 25; paprika za vlaganje je bila v Kopru po 40, v Postojni po 30 itd. Tudi zelenjava je bila v Postojni cenejša, kakor pa v Kopru.

Praden pojasnimo skrivnost, kako je mogla Postojna potrošnikom te in še mnoge druge stvari prodajati ceneje od Kopra, naj navedemo tale podatek: letošnji družbeni prispevek je bil Mestnim trgovinam povečan, potrošniški svet, delavski svet in vodstvo podjetja pa je prav ob tem povečanju sprejelo sklep, da bodo v letošnjem letu — znižali svojo maržo za 1,5 do 2%! Ko so sprejeli in izvajali ta sklep, so seveda mislili na občutno znižanje režiije in na to, da za vsako ceno poiščejo vse skrite možnosti v svojem poslovanju.

V razgovoru z direktorjem tega postojanskega podjetja smo zvedeli za nekatere koristne prijeme, ki so omogočili, da je podjetje zmoglo zvišati družbeni prispevek ob istočasnem znižanju cen osnovnim živlenskimi artiklom. Predvsem to podjetje odkupuje kmetijske pridelke tam, kjer so cenejši: čebulo so kupovali po Makedoniji; zelje so kupili v Srbiji, nato ga pa sami doma zribali — zato imajo v Po-

stojni kisló zelje tako poceni; jajca so kupovali po Hrvaškem in Prekmurju, papriko in česen po Srbiji itd.

Znatne prihranke v režiiji so v tem podjetju dosegli s tem, da so poiskali prav vse možnosti čim cenejšega transporta. Zelenjavo so n. pr. prej prevažali iz Gorice s kamionom, ki ni bil vselej polno naložen, sedaj pa so se orientirali na avtobusni prevoz posameznih zabojev, kar je nekajkrat ceneje. Nadalje so zmanjšali kader v odnosu na promet, hkrati pa še proučujejo možnost nadaljnjega zmanjševanja števila kadra na račun povečanja števila posovalnic, pri čemer se ne mislijo odreči dosedanjim kulturni potrebi in nadaljnjemu dostavljanju nakupljenih predmetov potrošnikom na dom.

Direktor Boškovič v svojem pri-

povedovanju ni zamolčal tudi telegledne podrobnosti: pravi, da ga je nekako pred tremi meseci poklical k sebi v občinsko pisarno predsednik občinskega odbora. Predmet razgovora je bil: kaj je podjetje s svojimi sedmimi trgovinami v Postojni ukrenilo in kaj še namerava storiti, da bo prebivalstvo občine preskrbljeno z zimnico pravočasno, poceni in v dobri kvaliteti. Razgovor je bil temeljit in ploden, saj več glav res več vé. Po našem pa je pri vsem tem važna tudi okolnost, po kateri dobivajo delavski sveti, direktorji in sami potrošniki občutek, da tudi ljudska oblast bedi nad preskrbo naših delovnih ljudi z osnovnimi živlenskimi potrebščinami — sicer pa imamo za vse to kar primeren izraz: dobro družbeno upravljanje!

ss

Bilo bi prav . . .

... če bi kmetijske zadruge v pivški občini posvetile več pozornosti arondaciji zemlje, krepitvi socialističnega sektorja obrtništva in izboljšanju načina odkupa poljedelskih pridelkov;

... če bi se državljanji, ki želijo dobiti razna pojasnila, raje obračali s svojimi prošnjami na krajevne organe in si prihranili čas in denar, ki ga porabijo za pot od doma do občinskega ali okrajnega ljudskega odbora. S tem bi tudi napravili uslugo uslužbencem teh ustanov, ker jih ne bi po nepotrebnem nadlegovali z večkrat skoraj nepomembnimi vprašanji;

... če bi se pristojni oblastni organi, pa tudi morda avtobusna podjetja, lotili postavitve zaslihih lesenih čakalnic na važnejših avtobusnih postajališčih. Marsikateremu potniku bi bilo prihranjeno čakanje v burji ali snegu na nezavarovanem mestu ob tabli z znakom postaje;

... če bi na posloplju Komunalne banke v Kidričevi ulici v Kopru namestili cestno-prometni znak prepovedi vožnje v smeri proti avtobusni postaji, da ne bi motorna vozila ob vstopu na Pristaniški trg po nepotrebnem ogrožala živahni promet, ki je v tem delu mesta;

... če bi postojnska kmetijska zadruga najprej pomislila na stotine delavcev pri LIP, ki bi lahko brez zadostnih količin hlodovine ostali brez dela, ter šele nato za dinar večjega dobička prodajala les izven domače občine.

Vrednost gradenj višja od vloženeega kapitala

Na seji občinskega ljudskega odbora v Divači, ki je bila 28. novembra, so razpravljali o poročilih občinskega sveta za komunalne in stanovanjske zadeve ter občinskega sveta za splošno upravo in notranje zadeve. Razpravljali so tudi o vrsti predlogov gospodarskega značaja, na osnovi katerih so izglasovali odlok o najvišji tarifi za dimnikarske storitve, odločbo o prenehanju dosedanjega in o ustanovitvi novega podjetja za izkoriščanje rudnika črnega premoga v Vremskem Britofu, odločbo o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, upravnih organov občinskega ljudskega odbora ter odobrili posojilo iz občinskega kreditnega sklada za zidanje petstanovanjske hiše v Divači.

Poročilo sveta za komunalne in stanovanjske zadeve je med drugim ugotovilo, da je vrednost v zadnjih letih zgrajenih objektov znatno višja od vloženeega kapitala, ker so graditelji s prostovoljnim delom vplivali na zmanjšanje dejanskih stroškov zgraditve ali popravil komunalnih objektov. Poročilo je tudi omenilo, da je v divaški občini vprašanje preskrbe z zdravno pitno vodo še vedno pereče. Sedanje stanje nujno narekuje gradnjo večjega vodovoda za potrebe divaške občine, razen tega pa gradnjo manjših vodnih objektov, predvsem v vaseh Gabrče, Lokev, Dolenja vas, Laže, Doljne Vreme, Gornje Vreme, Vremski Britof, Kozjane in Rodik.

Svet za splošno upravo in notra-

tranje zadeve pri ObLO Divača je poročal o dosedanjem delu, ki se je v glavnem nanašalo na proučevanje izboljšanja požarne varnosti. Na eni izmed svojih zadnjih sej je svet razpravljal o nalogah komisije za požarno varnost in o organiziranju skupin za varnost ljudi. Komisija za požarno varnost bo kot oblastni organ vsklajevala delo občinske gasilske zveze z delom občinskega ljudskega odbora in bo skrbela za razvoj prostovoljnega gasilstva, ki je v divaški občini potreben organizacijske in materialne pomoči. Razen tega bo ta komisija pripravljala predloge za izboljšanje vodnih razmer, seznanjala bo prebivalce z varnostnimi protipožarnimi ukrepi in podobno.

Svet za splošno upravo in notra-

nje zadeve pa doslej ni posvetil dovolj pozornosti proučevanju vzrokov mladinskega in gospodarskega kriminala ter raznih prekrškov.

V razpravi so odborniki ObLO Divača med sprejemanjem predloženih osnutkov odločb in odlokov razpravljali tudi o trenutnih gospodarskih problemih. Tako so med drugim ugotovili, da prepočasni napreduje delo na določiti gradbenih okolišev. Doslej so namreč izdelali le triletni zazidalni načrt za Divačo. Vzrok temu je v glavnem pomanjkanje strokovnjakov. Govorili so tudi o nedelavnosti sveta stanovanjske skupnosti, ki se doslej še ni sestala. V razpravi o ureditvi javne razsvetljave, ki je bila letos izboljšana v Kozjanah, Gornjih Vremah, Skočjanu, Dolenji vasi in Senadolah ter delno v Divači, Senožečah in Lokvi, so odborniki sprejeli sklep, da bodo v prihodnje prej ko mogoče skušali napeljati novo ali obnoviti staro električno napeljavo v vseh drugih vaseh.

Občinski ljudski odbor v Divači bo moral v bližnji prihodnosti poskrbeti za popravilo ceste na Kozjane in gradnje poti na pokopališče v Vreme ter gradnje napajališča v Naklem in Završku kakor tudi ureditve napajališča v Divači, popravila zidu pri otroškem vrtcu v Lokvi in rešiti vprašanje stanovanjske stiske v Divači.

Kaj pravijo na to potrošniški svet in organi delavskega samoupravljanja v piranskem trgovskem podjetju »Živila«?

TAKO PRAV GOTOVO NE VELJA!

Če bi bil potrošniški svet pri trgovskem podjetju »Živila« v Piranu bolj delaven, bi verjetno ne bilo pri tem podjetju toliko problemov, kot jih je. Trinajst oseb, zaposlenih v upravi podjetja, v štirih poslovalnicah in v skladišču alkoholnih pijač, pod vodstvom direktorja, ki »ni polno zaposlen« (to je njegova izjava), dobiva kljub visokim maržam na prehranske predmete (kava slast 66 %, paradizniki v škatlah 20 %, ješprenj 19 %, kavni nadomestek »Proja« 17,6 %, bela moka in milo po 12 %) le 80 % plače, pa čeprav je promet na enega zaposlenega v skladišču splošnim povprečjem. Postavlja se vprašanje, kje so vzroki takšnemu stanju. Skladišče alkoholnih pijač je v takšnih prostorih, da ni možno zaradi velikih količin blaga voditi točnega nadzora nad vskladiščenimi količinami. V skladišču v Savudrijski ulici je več zabojev čokolade, ki baje ne gre v promet, in so jo zato načele miši.

Uslužbenci podjetja so kreditirali potrošnikom 475.269 dinarjev. Neki poslovodja je zapustil svoje delovno mesto in je z njegovim odhodom nastalo vprašanje obračuna

na za 394.992 dinarjev; knjigovodkinja, ki je zapustila podjetje, je zabeležila na listke (nekateri izmed njih so kar iz ovojnega papirja), da si je sposodila 68.000 dinarjev; direktor ima konto predujmov v višini 76.000 dinarjev, od katerih je vrnjenih 62.500 dinarjev itd.

Zapisniki sej upravnega odbora, ki so spravljeni na domu predsednika, ugotavljajo da so vse štiri poslovalnice napravile v zadnjih desetih mesecih za 320.000 dinarjev, kala, ki ga delijo na tri kategorije. Pol odstotka od vsega prometa priznajo poslovodjem poslovvalnic, drugi del kala ustvarja pokvarjeno blago, ki ga kot neuporabnega označi sanitarna inšpekcija,

in tretji del tisto pokvarjeno blago, za katerega smatra posebna komisija podjetja za neuporabljivo. Pri priznanju kala je najzanimivejši dokument, ki priznava pol odstotni kalo od prometa poslovodji, ki je pred meseci zapustil podjetje z 49.000 dinarji primanjkljaja.

Skratka, nekaj v tem trgovskem podjetju ni v redu. Potrebno bo, da se potrošniki zanimajo za poslovanje piranskega podjetja »Živila« in da tudi občinski oblastni organi proučijo sedanje stanje ter odstranijo vse nepravilnosti, ki zavirajo solidno preskrbo prebivalstva z živilskimi predmeti in hkrati ustvarjajo upravičeno javno kritiko.

Milan Cirk

Napori oblastvenih in družbenih organov za okrepitev turistične dejavnosti na Postojnskem

Postojna za napredek turizma

O nujno potrebnih delih za uspešnejši razvoj turizma v postojnski občini, kjer je turizem pomemben gospodarski činitelj, so te dni razpravljali odborniki občinskega ljudskega odbora v Postojni.

Občinski svet za turizem in gostinstvo je na vseh dosedanjih sejah obravnaval izdelavo petletnega perspektivnega plana razvoja turizma in gostinstva in njegov investicijski načrt ter izdelal več predlogov; priporočil je občinskemu ljudskemu odboru, naj stori vse, da bi se turistično-gostinska dejavnost na območju postojnske občine čim bolj razvila.

Na tej seji so razpravljali o nujnosti zbiranja finančnih sredstev za ureditev poslopja hotela »Javornik«, kjer so možnosti povečanja njegove kapacitete za 80 ležišč, dalje za popravilo kuhinje in ogrevalnih naprav v »Jamski restavraciji« in za nabavo inventarja za gostišče »Nanos«. Govorili so tudi

o potrebi reorganizacije gostinske mreže v Postojni. Nekateri državljanji namreč predlagajo, da bi gostišča »Kolodvorska restavracija«, »Sovič« in »Nanos« in še nekaj drugih prihodnje leto poslovalo po sistemu pavšalne obdavčitve, hotel »Javornik« in »Jamski restavracija« pa naj bi bili le sezonski podjetji.

Odborniki občinskega ljudskega odbora so razpravljali še o ureditvi camping prostora in kopalnišča v Postojni, o ureditvi poti, ki vodi do znanih turističnih krajev, kot so Predjama, Pivka jama, Otoška in Planinska jama (v teh dveh bo treba misliti na elektrifikacijo), o ureditvi parkov in nasadov v Postojni, o postavitvi turistične postojanke na Soviču, o obnovitvi gradu v Planini in še o vrsti drugih del, ki bodo v znatni meri vplivala na povečanje obiska turistov. Načrtov za izboljšanje sedanjega stanja gostinstva in za povečanje obiska tujih in domačih gostov, ki

ustvarjajo lep dohodek postojnski občini, je veliko. Kaže pa, da bodo znali poiskati tisto pot, ki jih bo ob sodelovanju vseh pripeljala do ureditve tega pomembnega gospodarskega vprašanja.

Stina

Še dve novi

Kmetijsko-gospodarski šoli

ILIRSKA BISTRICA IN PREM

Na izredni seji občinskega sveta za šolstvo v Ilirski Bistrici so ob udeležbi predstavnikov ObLO, občinskega komiteja LMS, kmetijskih združenj in Kmetijsko-gospodarske šole v Ravnah pri Pivki sklenili ustanoviti še kmetijsko-nadaljevalni šoli v Ilirski Bistrici in na Premu. Imenovali so posebno komisijo, ki bo proučila predlog učnega načrta in pripravila vse potrebno za začetek šolanja.

Kljub vsemu mlečna kuhinja v šoli

Te dni so v Ilirski Bistrici odprli mlečno kuhinjo, v kateri bo vsak malic okrog 400 šolskih otrok dobilo malico. Kljub neodločnosti nekaterih, kljub črnoglednemu skepticizmu drugih ali celo odporu tretjih, kar se je vse izgubljalo v dolgotrajnem brezplodnem razpravljanju, je posebna komisija šolskega odbora osnovne šole uspela v izredno kratkem času uresničiti lepo zamisel in davno željo šolskih otrok ter njihovih staršev v Ilirski Bistrici.

Šolski odbor pa je tudi sicer aktiven. Veliko skrb posveča izboljšanju pogojev pouka, zanima pa se tudi za napredek šolarjev. Vsestransko skuša izpolniti naloge in obveznosti, ki jih je sprejel ob svoji izvolitvi. Na svoji nedavni seji so člani odbora razpravljali o materialnem stanju šole. Zahtevali so od gradbenega podjetja »Sloga«, ki popravlja po letošnjem potresu poškodovano šolsko poslopje, naj dela čimprej dokonča. Imenovali so celo posebno komisijo, ki bo za to skrbel.

R A Z P I S ZA TEČAJ POLITIČNE ŠOLE PRI CK ZKS (OD 6. FEBRUARJA DO 30. JUNIJA 1957)

Petmesečni tečaj Politične šole pri CK ZKS daje osnovno ekonomsko-politično izobrazbo predvsem delavcem in delavkam, ki se že udeležujejo v delavskem samoupravljanju in v družbenih organizacijah.

Prijave za sprejem v šolo pošljite na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 37/II trakt, do 31. decembra 1956, hkrati pa tudi na svoj občinski komitej.

V prijavih navedite osebne podatke o dokončanih šolah in tečajih, o službi in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu in zaposlitvi in o višini mesečnih prejemkov.

Šola ima internat, ki je namenjen predvsem tovarišem in tovarišicam izven Ljubljane. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem in okrajnem komiteju ZKS svojega področja. O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja.

Ekspperimentalno gledališče iz Ljubljane je gostovalo ta teden v Kopru z delom novejšega francoskega komediografa Andréja Roussina »Mož, žena in smrt«. To delo je bila letošnja otvoritvena predstava Ekspperimentalnega gledališča, kakor imenujejo pri nas gledališče v krogu, ki se lepo uveljavlja po vsem svetu, pri nas pa šele išče svojo počubo. V Kopru so nam prvi predstavili gledališče v krogu Tržačani z Begovičevim dramo »Brez tretjega«. Zaradi neposrednosti predvajanja in gledalčevega sodelovanja ter minimalnih stroškov so si tovrstne uprizoritve našle številne pristaše med igralci, občinstvom in gledališkimi upravami po Evropi in Ameriki. Morda bi tudi naše — potujoče — gledališče začelo misliti na to obliko, ki bi se verjetno, zlasti pri gostovanjih, zelo obnesla.

Roussin je znan francoski dramatik, ki se tudi v tej igri ni izneveril svojem načinu preprostega in učinkovitega oblikovanja človeških usod. Lahkotno oblikovana življenjska zgodba bi lahko zdrknila na raven običajne kriminalke, če ne bi bilo avtorjeve umetniške potence in prepričljivega humorja. Ljubljanski igralci Sava Severjeva, Jože Zupan, Lojze Potokar, Mileva Ukmarjeva in Franček Drogenik so tudi koprskemu občinstvu dokazali svoje visoke igralske kvalitete. Delo je režirala Balbina Battelino-Baranovičeva, glasbo Vilka Ukmarja pa je izvajal Marjan Fajdiga.

Koprsko gledališko občinstvo, ki je popoldne in zvečer napolnilo gledališko hišo, je z navdušenim ploskanjem dalo duška svojem priznanju in z vsem srcem želi, da to prvo gostovanje ne bi bilo tudi zadnje.

Z enakim uspehom je ljubljansko gledališče gostovalo tudi v Piranu.

OBČNI ZBORI SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

Za poživitev dela

SEŽANA

V vrsti občnih zborov po naših mestih in vaseh je imelo tudi sežansko DPD Svoboda pred časom svoj letni občni zbor. Iz poročila tov. predsednika Rodice je bilo razvidno, da so v Sežani pravzaprav samo obnovili tisto, kar so nekoč že imeli, pevski zbor in salonski orkester, in da bistveno niso napredovali. Toda hitri razvoj socialistične stvarnosti narekuje tudi še drugačne oblike kulturno-prosvetnega dela. Ljudska univerza se v pretekli sezoni ni prav posebno uveljavila, čeprav je v Sežani dovolj kadra za to panogo udeleževanja. Na razpolago je tudi kino projektor in druge priprave. Kazalo bi tudi ustanoviti razne politične in strokovne tečaje.

V svojem poročilu je tovariš predsednik omenil tudi razna gostovanja, zlasti koprškega in tržaškega gledališča. Gostovanj si želijo v Sežani čimveč in občinstvo je že postalo občutljivo za kvaliteto.

Razen pevskega zbora in salonskega orkestra nameravajo v novi sezoni obuditi k življenju še godbo na pihala, dramski odsek in lutkovni oder. V okviru Svobode deluje v Sežani tudi kino, ki skrbi za pester spored in druge zabavne prireditve.

Precej razgibana razprava po poročilu je dopolnila nekatere probleme sežanske Svobode in nakazala družbeno vlogo kulturno-prosvetnega udeleževanja.

KOŠANA

Lahko bi rekli, da dela v Košani samo knjižnica. Še pevski zbor, ki so ga imeli, je utihnil. V razpravi po poročilu predsednika DPD Svoboda tov. Slavka Pipana

je prišlo na dan vprašanje prostorov, s katerimi razpolaga zdaj Kmetijska zadruga. Toda upravni odbor zadruge je zagotovil, da bo prostore izpraznil in pobelil ter jih dal na razpolago Svobodi, ki pa mora začeti z delom, da bo upravičila svoj obstoj.

PALČJE

Kulturno-prosvetno društvo v Palčju letos ni delalo. Zanimanja pa je precej, zlasti med mladino. Zato se je odbor društva sestal in sklenil, da za začetek pripravi večer Kajuhovih pesmi. V načrtu imajo tudi nekaj izobraževalnih tečajev med zimsko sezono.

Te dni bo odprta razstava slikarja Lea Vilharja v mali dvorani GSP v Kopru. Na sliki eden izmed razstavljenih alžirskih motivov — Leo Vilhar: Bon Saada — Alžir (1945)

MUZEJ TUDI NA GORIŠKEM

V dolgi vrsti kulturnih ustanov, ki so zrasle na Primorskem po osvoboditvi, so tudi muzeji. Najprej je začel z delom Notranjski muzej v Postojni, nato Okrajni muzej v Kopru. Kmalu se jima bo pridružil še muzej na Goriškem.

Svoj sedež bo imel Goriški muzej v Kromberškem gradu, kjer mali kolektiv pridno ureja gradivo in prostore. Muzej bo imel več

oddelkov, med katerimi bo najbolj bogat oddelek posvečen narodno-osvobodilni borbi. Razen tega bodo v posebnem oddelku razstavljeni dokumenti o življenju goriških Slovencev pod avstro-ogrsko monarhijo. Posebno presenečenje bo soba, posvečena »goriškega slavčuku« Simonu Gregorčiču. Tudi etnografske zanimivosti bodo imele svoj oddelek.

Muzej v Kromberškem gradu zdaj urejujejo in še ni odprt za javnost. Predvidevajo pa, da bo svečana otvoritev prihodnje leto.

Pismo uredništvu

»SVETLOBA NAD DAVNINO«
V ILIRSKI BISTRICI

Gledališče Slovenskega Primorja iz Kopra je gostovalo v Ilirski Bistrici z Marodičev kroniko v treh dejanjih (kakor jo pisatelj v podnaslovu sam imenuje) »Svetloba nad davnino.«

Odraslo prebivalstvo našega mesta se si je kroniko lahko ogledalo že v četrtek zvečer (22. XI.), medtem ko je bila predstava za dijake in šolarje v petek popoldne.

Vsekakor smo gledališču hvaležni, da nas je obiskalo in prineslo v našo enolično kino-kulturo nekaj osvežujočega vetra, da ne rečemo — vetrčka. Ako bi poslušali ljudi, ki so odhajali s predstave, bi slišali mnogo pohvalnega. Na splošno jim je predstava ugajala, morda je nekatere prevzela tragično-idealna žrtev Andreja Mahniča; ali pa jih je presunila filozofsko-razpravljajoča ljubezne nesrečne Lukrecije; morda je strašno trpljenje kmetov vzbudilo sočutje in ogorčenje v čutečih srcih; ali pa je preračunljivo in razvratno življenje plemstva vzbudilo gnus. Velik del uspeha pa je treba pripisati momentom, ki so izven vsebine in igranja, to je, izvajanju pred zaveso in na odru, hitro menjajočim slikam, godbi in ploščam, ki so s svojim besedilom uspešno posegale v tok dejanja.

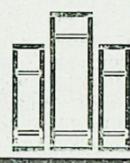
Predstava je bila namenjena ljudskim množicam in je kot taka svoj namen tudi dosegla — kolikor lahko sodimo po izjavah ljudi. Ali imamo pravico pogledati še s kakšnega drugega stališča? Ne vem, morda bi bilo preveč in — kot nestrokovnjaki — nismo niti poklicani za kaj takega. Dejstvo pa je, da človek ni mogel dobiti jasne predstave o uporu v Kopru in okolici ob koncu 18. stoletja. Posamezni prizori — ploščice v mozaiku — so kaj naspretno sestavljeni in tvorijo nejasno sliko. Krivda ne leži torej samo na igralcih, ki so prikazali kar preveč sodobno obarvane in neživljenjske ljudi (zlasti ženske), ampak tudi na besedilu z nesrečno postavljenimi monologi, ki preveč filozofirajo in premalo izražajo. Sodobne besede in fraze ne karakterizirajo ljudi 18. stoletja.

Na splošno je bila igra v četrtek zvečer — v primeru s petkovo predstavo — dobra. Ne vem, ali za otroke res ni važno, kako je? Oni so pač najhvaležnejša publika, saj so se v mnogih očkah svetile solze sočutja, mnogo pesti se je stisnilo v znak sovrastva do vseh zatiralcev — in to kljub neprizadetemu igranju.

Za zaključek: Veseli smo tega obiska, ki je dosegel svoj namen — dal je predstavo, ki je vzbudila v ljudeh večji ali manjši odziv. Želimo, da bi še prišli in nam nudili morda tudi še kaj bolj kvalitetnega. N. K.

Profil upravne zgradbe OLO v Novi Gorici, kjer je bila ob prazniku Dneva republike razstava nekaterih dokumentov iz NOB, dela zbirke Goriškega muzeja

NOVITETE NA KNJIŽNI POLICI

ANTON MELIK: AMERIKA IN AMERIŠKI SLOVENC

Te dni je poslala Državna založba Slovenije na knjižni trg potopis Antona Melika — Amerika in ameriški Slovenci. Knjiga opisuje velike uspehe sodobne tehnike, ki je prav v Ameriki dosegla svoj vrh, toda ne zatiska oči pred senčnimi stranmi te »džungle«, kakor so imenovali Ameriko že Louis Adamič in Upton Sinclair. To je dežela, kjer se človek sicer lahko uveljavi s svojim delom, toda to je tudi kraj, »kjer velja najhujši boj vseh proti vsem, kjer uspe in uspeva tisti, ki je močan, trd, sebičen, krut.« In družbeni red daje pristo tako razmerju.

Ob zaključku knjige pravi avtor med drugim: »Fragmentarni so tudi moji zapisi o slovenskih izseljencih v Ameriki. Važno je in tudi naši rojaki v Ameriki štejejo za zelo nujno potrebno, da si izdelamo dobro pregledno sliko, kako se je razvijal naš izseljenki problem v preteklosti. To je ena od dolžnosti, ki jo imamo do sebe doma in do rojakov, raztresenih v tujini.«

Avtor pravi, da so iz teh nagibov nastali tudi ti popotni zapisi.

ZA LJUBITELJE OPER

Državna založba Slovenije v Ljubljani izdaja v grobnih knjižicah besedila priljubljenih oper. Te dni je izšla četrta knjižica, in sicer libreto znamenite Puccinijeve opere »Tosca«.

Besedilo za to znano opero, ki predstavlja »železni repertoar« vseh opernih desk po svetu, sta napisala po V. Sardouju Luigi Illica in Giacomo Giacosa. Prevajalec teksta je Smiljan Samec, ki je s skrbnim prevodom ohranil zvočnost Puccinijevih arij.

Drobna knjižica bo prav gotovo naša mnoga hvaležnih odjemalcev, saj je opera glasbena zvrst, ki ima veliko ljubiteljev in pristašev.

BESEDA — šte. 7—8

Iz vsebine:

Tone Pavček: Štiri enodejanke za Marijo, Janko Kos: Idejni izvori Cankarjeve literature, Saša Vegri: Mehki val, Siva vsakdanost, Resignacija, Imela ni dom, Tiha pesem, Veriga dni; Saša Vuga: Račke po reki plavajo, Janko Čar: Zvezde so ugasnile, Sanje, monolog srca; Jože Hudeček: Zgodba o nekem človeku, Veno Taufer: Pesniki, Balada o sivem zimskem popoldnevu, Prvi pomladni dan; Janez Jerovšek: Družbena stvarnost v Potrčevi prozi, Lojze Krakar — Tone Pavček: Iz sodobne poljske literature, Herbert Grün: Dejavno slovstvo, Vital Klavž: K sodobni tematiki, Zvezde so za oblaki; Janko Kos: Pot v objektivnost, Dušan Pirjevec: Obljuba dela dolga, Vasja Predan: Zapisek iz

Delo svetov ObLO Piran

O delu sveta za šolstvo, sveta za kulturo in prosveto ter sveta za telesno vzgojo so razpravljali na zadnji seji ObLO v Piranu. Odborniki so predhodno dobili podrobno izdelane elaborate o delu svetov od njihove ustanovitve pa do danes, kjer je bila zajeta tudi vsa problematika piranske občine na teh področjih. Zato je bila tudi razprava temeljita in delo zelo plodno.

Na seji, ki je trajala ves dan, so odborniki v plodni razpravi še dopolnili elaborate in pokazali veliko zanimanje in voljo za rešitev pečeih problemov.

Novogoričani so gostovali v Gorici

Pred kratkim je gledališče iz Nove Gorice prvič gostovalo v Gorici. Izvajali so Hopwoodovo komedijo »Vzorni soprog« v režiji Janeza Lavriha. Razen amaterjev sta nastopila tudi dva poklicna igralca.

S svojim dobrim igranjem so želi Novogoričani veliko priznanje in rojaki onstran meje so izrazili željo, da bi jih kmalu spet lahko pozdravili v svoji sredi.

MLADINSKI ROMAN Z DALMATINSKO TEMATIKO

Pri priznani nemški založbi v Münchnu je izšel pred kratkim mladinski roman »Rdeča zora« pisatelja Kurta Helda. Dejanje romana se odvija v Dalmaciji, na obalah našega Jadrana. V nekaj mesecih je dosegla knjiga naklado nad 120 tisoč izvodov. Nemški književni kritiki so mnenja, da se bo to delo uvrstilo med najboljše mladinske tekste svetovne literature.

dnevnik, Mirko Zupančič: Nekaj problemov iz naše literarne sodobnosti, Janez Doktor: Zernja se z nami premika, Petar Vujičić: Beležka o novejši poeziji v Poljski, J. K.: O jugoslovanski literarni integraciji.

MLADI SVET - šte. 8

Iz vsebine:

Helena Puhar: Naši abecedarji, Miša Sepe: Kaj so povedali otroci o svojih knjigah; Knjiga za otroke, Nove knjige za mladino, Deset filmskih zapovedi za starše in vzgojitelje, Helena Puhar: Moj otrok je tako togoten in napadalen; Ob tednu otroka, Dragan Lukič: Zgodba, ki jo je zakrivil sprevidnik; Zakovšek Jože: Vzgoja gluhih otrok; Knjiga o spolni vzgoji, Lažnivost majhnega otroka, Če dela otrok škodo, Jože Čiuh: Otroške mednarodne poletne vasi, Kajetan Kovič: Spominčice, Kristina Brenkova: Na splavu, Vladimir Cvetko: Kdo vzgaja mojega otroka, Katja Špur: Pred sodnikom; Pomenek s starši, Pišejo nam, Ko preboli otrok otroško paralizo, Otroška oblačila.

PROTEUS — šte. 3

Iz vsebine:

ČLANKI — Miroslav Nikolič: O mahovnjakih in njih oblikah, Lavo Čermelj: Povest umetne kovine, Ana Budnar-Tregubov: Nove metode pri raziskovanju ploda in spor, Dušan Novak: Zeljske jame, Jože Tavželj: Od klavne živine do mesa.

ODMEVI — S. Breskvar: Moje opazovanje Marsa ob letošnji opoziciji, A. Poleneč: V obnovljenem prirodoslovnem muzeju.

KNJIŽNE NOVOSTI — Sodobno čebelarstvo: Knjiga o čebelah (J. Hadži).

DROBNE VESTI

OBZORNIK — šte. 12

Iz vsebine:

Matevž Hacc: Podklančeve tri gošpodnije, Theodor Storm: Nekaj o mačkah, William Saroyan: Iznajditelj in igralka, A. P. Čehov: Sala, France Planina: Naše Pomurje, Aron Cotrus: Peter Gostač, S. P.: Alfred Nobel, Anton Sovre: Antična reportaža, Alcides Greca: Genij, Heinrich Heine: Dober nasvet, K. Lund Hausen: Topla voda na mrzli Islandiji, Jean Touchard: Buenos Aires — mesto kontrastov, Charles Mountford: Pleme Tiwi — ljudje kamene dobe, Bruno Cicignani: Karabinjer in deklica, Dr. Stane Mikuz: Ponarejalci umetnin, Portreti Josipa Tomina; Čudovito življenje bakterij; Vida Taufer: Onstran upanja, A. M.: Azija uvaja kontrolo rojstev, M. Zelenko: Dve humoreski, Henderson: Aspirin — človekov prijatelj, Dr. M. Černič: Naše učinkovito okostje. Slikovne priloge: Svet ob Muri, Tominčevi portreti.

Letos nekoliko večje zanimanje kmečke mladine za šolanje

Odločen preobrat

Priloge za ustanavljanje kmetijsko-gospodarskih šol v našem okraju so v glavnem zaključene. Bilo je nemalo težav. So pa občinski ljudski odbori razumevali potrebe po strokovni izobrazbi kmečke mladine ter dali na razpolago za ustanovitev in redno poslovanje teh šol najnujnejša sredstva. Sedanja nepopolna področja o prijavi mladink in mladincev v kmetijsko-gospodarske šole koprškega okraja nam že dokazujejo, da je bil odziv na razpis za obisk teh šol večji, kakor so jih predvidevali največji optimisti. To je dokaz, da se naša mladina zaveda koristi, ki jim jih lahko daje seznanjanje s sodobno kmetijsko literaturo.

Lani je bilo le šest kmetijsko-gospodarskih šol z 200 učenci. Letos pa jih bo več kot 11, to je več, kot so v začetku njihovega ustanavljanja predvidevali, ko je vladalo mišljenje, da bi to število odgovarjalo našim potrebam po vzgoji kmetijskega kadra. Z delom so že začele, ali pa bodo te dni, kme-

tijsko-gospodarske šole v Pivki, Ravnah (ObLO Pivka), Stanjelu, Dutovljah, Borštu, Gračišču, Ravnu (ObLO Piran), Studenem, Ubelskem, Vremah, Materiji, Planini, Premu, Ilirski Bistrici, Luciji pri Portorožu in v Sečovljah. Razen teh šol pa bodo v Marežigah, Misljicah in Brezovici posebni tečaji za kmečko mladino.

Če pa se seznanimo z učnimi načrti, ki so jih sestavili priznani kmetijski strokovnjaki s pomočjo predstavnikov naših družbenih organizacij, se lahko prepričamo, da je namen teh šol vzgojiti dobre kmetovalce, ki bodo v polletni šolski praksi in z aktivnim delom v aktivnih mladih združnicah dobili toliko strokovnih, teoretičnih ter praktičnih izkušenj, da bodo lahko odločilno vplivali na pospešeni razvoj našega kmetijskega gospodarstva.

Ob odprtih grobovih

Smrtna žetev

V JELŠANAH, POSTOJNI IN ERZELJU

Kot žrtev obratne nesreče je 24. novembra umrl Ciril Štemberger, po domače Zupanov, iz Jelšan pri Ilirski Bistrici. Kot znan javni delavec, član številnih družbenih organizacij je v veliki meri omogočil uspešnejši gospodarski in politični razvoj svojega kraja.

Na zadnji poti so ga spremljali številni domačini in njegovi sodelavci iz reškega podjetja »Jadransko«, kjer je bil zaposlen. Ob odprtem grobu sta se od pokojnika poslovila ljudski poslanec Anton Dovgan in upravnik podjetja »Jadransko«. Jelšanski pevski zbor pa mu je v slovo zapel žalostinke. Velika udeležba pri njegovem pogrebu in 23 vencev so bili najlepši dokaz njegove priljubljenosti med ljudmi, med katerimi je živel in delal, čeprav mlad, a vendar eden najbolj požrtvovalnih graditeljev naše socialistične družbene ureditve.

*

V petek, 30. novembra, je nenadoma umrl v Postojni prof. Andrej Stele. Rodil se je pred 54 leti v Komendi na Gorenjskem. Po končanem šolanju je služboval v raznih krajih naše države, zadnja leta pa v Postojni. Bil je tih in skromen prosvetni delavec in dober vzgojitelj mladine. Zato je bil priljubljen med svojimi učenci in stanovskimi tovariši.

V Postojni so se od pokojnika poslovili številni domačini. Po govoru gimnazijskega ravnatelja profesorja Simona Lenarčiča so pevski zbori iz Postojne zapeli žalostinke. Profesorja Andreja Steleta so po žalnih svečanostih v Postojni prepeljali v Solkan, kjer so ga pokopali v nedeljo.

*

Cestni predor pod Panovcem, ki povezuje Solkan in Novo Gorico z Rožno dolino in Šempetrom, je bil za praznik Republike izročen prometu

Proslavili smo naš veliki praznik

V torek, 27. novembra zvečer je prebivalstvo Kopra do zadnjega kotička napolnilo veliko dvorano Gledališča Slovenskega Primorja. V svečanem razpoloženju so Koprčani proslavili Dan republike. O pomenu tega največjega praznika jugoslovanskega ljudstva je govoril član Okrajnega odbora SZDL Koper dr. Svetozar Polič, šolska mladina pa je s sodelovanjem članov koprškega DPD Svoboda privedla svečano akademijo z recitacijskim in pevskim sporedom. Na dan pred Dnevom republike pa je bila slavnostna seja koprškega občinskega ljudskega odbora. Ob tej priložnosti je predsednik ObLO Koper Miro Jelenc izročil nekaterim občanom odlikovanja za njihove dosežanje državljske zasluge.

turno-prosvetno društvo Svoboda ob sodelovanju cicibanov, pionirjev, mladincev in članov TVD Partizan. Po nagovoru predsednika občinskega odbora SZDL Jerneja Hreščaka, so priredili kulturno-umetniški in telovadni nastop. Ob tej priložnosti je prvič javno nastopila krajevna godba na pihala pod vodstvom Rada Škabarja.

Tudi proslavo v Senožečah je priredilo DPD Svoboda s sodelovanjem pionirjev in cicibanov. Izvedli so pester spored recitacij in pesmi. Nastopila sta tudi senožeški tamburaški zbor ter godba na pihala iz Dolenje vasi in Potoč. Slavnostni govor je imel predsednik ObLO Divača Janko Valentincič. Prosvetno društvo »Tabor« pa je v Lokvi skupno s šolsko mladino, moškim pevskim zborom in člani

Na sliki vidimo koprsko pionirje z novimi prapori na dopoldanski akademiji v dvorani GSP.

Prisrčne so bile proslave šolske mladine v divaški občini. Na vseh šolah so nastopili pionirke in pionirji z recitacijami in glasbenim sporedom. Najbolje so uspeli proslave šolske mladine v Vremskem Britofu, Misljicah, Rodiku in na Barki. V Divači je slavnostno akademijo organiziralo domače kul-

mladinske organizacije priredilo po govoru predsednika tamkajšnje kmetijske zadruge Ivana Škabarja, o pomenu Dneva republike za naše narode, slavnostno akademijo.

Zbor primorskih študentov »Vinko Vodopivec« iz Ljubljane je 29. novembra položil šopek cvetja pred spomenik padlih borcev ter zapel žalostinke. Ta zbor je sodeloval tudi na proslavi v Premu in v Ilirski Bistrici, kjer je po govoru predsednika občinskega odbora SZDL tov. Čeligoja pod vodstvom dirigenta Nanuta zapel nekaj umetnih pesmi. Na proslavi so recitali tudi Kajuhove pesmi in izvedbi recitatorja Matekovića, sodelovala pa sta tudi pevka Bitenčeva in violinist Dejan Bravničar.

Prosvetno društvo »Sloga« z Jelšan je sodelovalo na proslavi Dneva republike v Jelšanah in Zabičah, kjer je nastopilo skupno z učenci osnovnih šol. Podobne proslave so bile še v Knežaku in na Premu, kjer je šolska mladina priredila proslavo v sodelovanju z DPD Svoboda iz Ilirske Bistrice.

Tudi v hrpeljski občini so priredili slavnostno akademijo v počastitev 13. obletnice II. zasedanja AVNOJ. Na njih so v glavnem sodelovali učenci tamkajšnjih šol. Nastopili so kot recitatorji in pevci: v Hrpeljah pa je na proslavi igrala tudi godba na pihala iz Ocizle pod vodstvom dirigenta Koršca.

Pevski zbor iz Bača in pivška godba na pihala pa sta po govoru v počastitev našega državnega praznika, ki ga je imel predsednik občinskega odbora SZDL Pivka Jože Guštin, priredila koncert. Po proslavi, ki je bila na večer pred 29. novembrom, so s predvajanjem slovenskega filma »Vesna« otvorili novo kino-dvorano v navzočnosti nad 500 oseb. Isti večer so v Pivki otvorili tudi nov Dom JLA. Na Dan republike pa je priredil predsednik ObLO Pivka Milan Zakrajšek sprejem predstavnikov oblastnih organov, JLA in množičnih organizacij. Ob tej priložnosti je izročil Francu Kavčiču orden dela III. stopnje. Skupina pionirjev, ki je prispela s pionirskega zbora, na katerem so razvili odredovo zastavo in imenovali vodstvo pivškega pionirskega odreda, pa je prisotnim udeležencem tega slavnostnega sprejema čestitala k Prazniku republike in predsedniku občine poklonila šopek.

Podobne proslave so bile tudi v drugih krajih koprškega okraja. Na vseh so sodelovali številni člani naših delovnih kolektivov in v slavnostnem razpoloženju počastili 29. november — Dan republike.

ZANIMIVA RAZSTAVA V NOVI GORICI

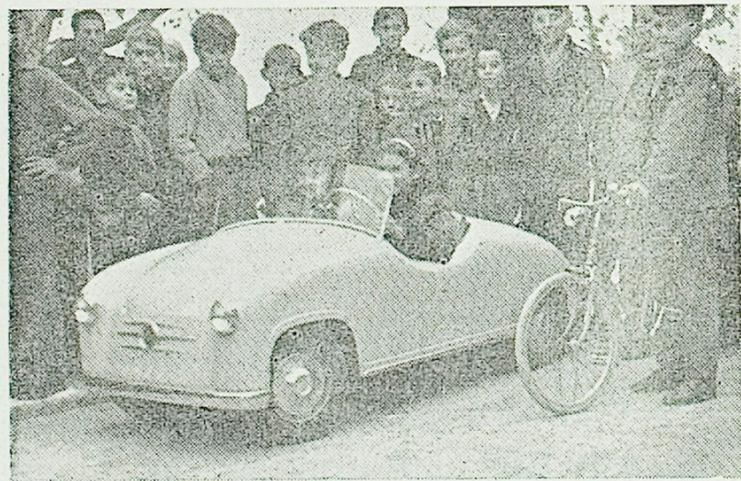
Novo središče za gojitev ptic-pevk

Ljubljansko društvo za vzgojo in varstvo ptic-pevk je te dni priredilo v Solkanu s sodelovanjem republiškega Ornitološkega muzeja in Ornitološke postaje v Novi Gorici razstavo eksotičnih in domačih ptic.

V učilnici solkanske osnovne šole so priredili razstavi v ličnih kletkah več desetih ptic, med katerimi so bile papige-skopčevke, ki živijo v Avstraliji, kanarčki, glasni pevci najrazličnejših barv, afriški ščinkavec, več vrst domačih ptic-pevk selik ter nagačeni škorec, ki je zletel iz Ljubljane in so ga ujeli v Severni Afriki potem, ko je preletel 2200 km dolgo pot, in nagačeni rjavi srakoper, obročan v Ljubljani, ujet pa na Cipru.

Namen razstave je bil vzbuditi v mladini ljubezen do ptic. V ta namen so priredili poklonili solkanskim in novogoriškimi učencem krmilnice, ki so z ozirom na tamkajšnje vremenske pogoje najprimernejše za gojenje ptičjega rodu. Tudi izkupiček od vstopnine so prireditelji podarili šolskim otrokom, da bodo začeli z načrtno vzrejo naših domačih ptic-pevk.

Razstava je med prebivalci vzbudila veliko zanimanje in si jo je ogledalo več sto oseb.

Avto-moto zveza Jugoslavije je pred tremi meseci naročila pri tovarni »TOMOS« v Koprju, naj izdela prototip malega avtomobila za pionirje v starosti od 10—12 let. Takšen pravi, pionirski avtomobilček bi pozneje izdelovali serijsko za potrebe množične moto-tehnične vzgoje naše mladine v krožkih Ljudske tehnike po vsej državi. — Šef eksperimentalnega oddelka v tovarni »TOMOS« Hinko Čerič je v zelo kratkem času izdelal prelep avtomobilček (dolg 2,20 m), ki ima prav vse elemente pravega avtomobila. Vanj je vgradil motorček Mopeda (1.8 KS), ki dovoljuje avtomobilčku 25 km brzine. Pionirski avto je bil izdelan do Dneva republike, ko so ga zastopniki »TOMOS« pokazali v vožnji predstavnikom koprškega okraja. Ko je avtomobilček vozil po eni koprških mrtvih ulic, se je na mah zbrala množica navdušenih pionirjev, ki so ljubosumno opazovali svoje srečne tovariše in tovarišice za krmilom »drvečega« avtomobila

Težka nesreča v Sežani

V ponedeljek zvečer je po glavni cesti iz Sežane proti Fernetičem vozil dvokolesni 45-letni italijanski državljani, Slovenec Rihard Čuk iz Trebč 104 pri Trstu, peskar po poklicu. V Sežano je prišel istega dne s propustnico videmskega sporazuma. Na krmilu kolesa je imel 9 kg težko aktovko z mesom, ki ga je nakupil v Sežani. Bil je tudi vinjen. Njegovo dvokolesno ni bilo opremljeno z rdečim reflektorskim steklom, pa tudi svetilka ni bila v redu.

Ob 18,15 so imenovanega Čuka našli trije domačini skupaj s šoferjem firme Požar iz Trsta težko poškodovanega in v nezavesti ležati na cesti. Takoj so ga prepeljali v sežansko ambulanto, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč, nato pa ga takoj prepeljali v bolnišnico v Vipavo, vendar pa je zaradi hudih poškodb tamkaj ob desetih zvečer umrl. Zdravniki so pri njem ugotovili zadah po alkoholu, zato so mu vzeli tudi kri in jo poslali na analizo.

Organi TNZ so takoj po nesreči uvedli temeljito preiskavo in ugotovili

POPRAVILI SO SE

Občinski ljudski odbor v Ilirski Bistrici je v svojem polletnem gospodarskem poročilu omenil tudi slabo poslovanje v »Gostilni pri kolodvoru«. Ker pa je nato storil tudi potrebne korake, da se tako stanje popravi, je bila kmalu vidna sprememba v gospodarskem stanju tega podjetja. Po imenovanju novega upravnika Antona Zidarja in izmenjavi ostalega zaposlenega osebja se je položaj vidno izboljšal. Danes je »Gostilna pri kolodvoru« v Ilirski Bistrici že aktivna in že celo krije okrog polovico izgube, ki jo je povzročilo nekdanje vodstvo in kolektiv gostilne.

To je ponovno potrdilo — ne samo za majhne gostinske in trgovske obrate, marveč tudi in predvsem za velika podjetja — da je strokovno sposobno in pošteno vodstvo skupaj s kolektivom lahko povsem kos vsem nalogam in zato dobro vodi gospodarstvo ter brez težav lahko izpolnjuje vse svoje družbene obveznosti.

Nove lokomotive v Postojnski jami

V marcu prihodnjega leta bodo začele voziti po Postojnski jami nove akumulatorske lokomotive. Zamenjale bodo dosežanje že skoraj popolnoma izrabljene lokomotive na bencinski pogon. Le-te s svojimi izpušnimi plini kvarijo kapnike in zrak v jami.

Pričakujejo, da se bo obisk Postojnske jame znatno povečal. V prvih desetih mesecih letos je jame obiskalo 146.436 gostov, med katerimi so bili tudi člani različnih tujih državnih delegacij. (V letih 1818 do 1908 je bilo letno povprečno 3.722 obiskovalcev jame.)

Koprčani osvojili vsa prva mesta

29. in 30. novembra je bilo v Novi Gorici prvo namiznoteniško prvenstvo Primorske. Udeležilo se ga je deset ekip iz Kopra, Nove Gorice, Idrije in Tolmina. Vsa prva mesta so osvojili Koprčani, ki so nastopili v postavi Vesel, Venturini in Stadina. V finalu moštev so osvojili prvo mesto pred prvimi in drugim moštvom Nove Gorice, v igri dvojic pa sta Vesel in Stadina premagala v finalu Batjuro in Fiksala iz Nove Gorice s 3:0.

V boju za naslov namiznoteniškega prvaka Primorske sta se v finalu pomerila Vesel in Kosovel (Nova Gorica). Zmagal je zaslužno Vesel s 3:0. Prvakom v vseh treh disciplinah so izročili lepe pokale. Vsi prvo in drugoplasirani pa so si pridobili pravico sodelovanja na republiškem namiznoteniškem prvenstvu, ki bo februarja prihodnje leto v Ljubljani.

Prvo prvenstvo Primorske je kljub pomanjkanju izkušenj uspelo. Zadovoljni smo lahko tudi z udeležbo, saj je nastopilo 33 igralcev. Zal pa so bili ti igralci le iz štirih primorskih mest, čeprav je znano, da tudi po številnih drugih primorskih krajih že pridno gojijo to športno panogo (Izola, Smarje, Portorož, Sežana, Ilirska Bistrica, Ajdovščina in Postojna).

Prvenstvo je pokazalo, da je namizni tenis na Primorskem sicer na nižji ravni kakor v drugih predelih Slovenije, vendar kvalitetnejši kakor so mislili pred turnirjem. Igralci kot so Vesel, Kosovel, Stadina, Venturini, Badjura, Fik-

tal bi lahko odločno posegli v boj za najboljša mesta v B kategoriji igralcev Slovenije. Večini pa primanjkuje izkušenj in taktičnega znanja. To se je med drugim videlo tudi v finalni tekmi Koper — Nova Gorica, ko so Koprčani zmagali prav zaradi boljše taktike in sistematičnosti.

Po tekmovanju so se predstavniki društev pomenili tudi o prihodnjem razvoju namiznega tenisa na Primorskem. Medtem ko so se Goričani zavzemali za ustanovitev Primorske namiznoteniške podzveze s sedežem v Kopru (v Novi

Gorici jim primanjkuje tehnični kader), so Koprčani predlagali, da bi imel vsak okraj svojo podzvezo. Ker Novogoričani tudi ta predlog niso sprejeli, so priskočili na pomoč Idričani, ki so sprejeli organizacijo namiznoteniške podzveze Goriške. Naloga podzvez bo utrditi klube in sekcije, ustanovljati nove organizacijske enote, preskrbeti rekvizite, organizirati tekmovanja ter prirediti sodniške tečaje.

Diviški Partizan je te dni priredil tekmovanje v namiznem tenisu, ki se ga je udeležilo 30 mladincev. Najboljše uspehe so dosegli Anton Štemberger, Rajko Griž in Emil Volk.

INVESTITORJI — GOSPODARSKE ORGANIZACIJE, USTANOVE IN ZADRUGE!

Vse vrste projektantskih uslug — izdelavo načrtov stanovalskih in gospodarskih objektov, rekonstrukcije in adaptacije obstoječih objektov, projekte cest, mostov, skladišč in industrijskih objektov Vam pravočasno zagotovi Projektivno podjetje

„PROJEKT“ V KOPRU

Naročila sprejema »Projekt-Koper« — Koper, Verdijeva 17 telefon 46

Sporočamo žalostno vest, da nas je po kratki bolezni zapustil dolgoletni požrtvovalni odbornik občinskega ljudskega odbora tov.

FRANC RADIVO

Tovariša, ki ga bomo ohranili v trajnem spominu, smo sprejeli na njegovi zadnji poti v četrtek, dne 29. novembra 1956 v Piranu.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR PIRAN

Dve uspeli telovadni akademiji

Diviški Partizan je preteklo nedeljo priredil telovadno akademijo, ki je bila prvi javni nastop društva. Na akademiji je sodelovalo 72 telovadcev, od tega 12 cicibanov, 27 pionirk, 10 mladink, 15 pionirjev in 8 članov. Dveurni program je obsegal proste vaje, kola ter orodno in parterno telovadbo. Gledalci, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano, so nagradili nastopajoče s številnimi priznanji. Akademijo bo diviški Partizan ponovil na Hrpeljah in v Lokvi.

Društvo Partizan v Divači so ustanovili marca letos. Razen akademije so doslej organizirali pomladanski kros in sodelovali pri raznih telovadnih nastopih ob zaključku šolskega leta. V svojih vrstah ima precej požrtvovalnih delavcev in vse pogoje, da se število članstva še bolj razširi. Zal pa ne razpolaga društvo s primernimi prostori za telovadbo pozimi in s sredstvi za nabavo novih rekvizitov. V tem pogledu jim bodo morali pristojni organi vsekakor nuditi več pomoči.

Uspelo telovadno akademijo so priredili te dni tudi v Sečovljah. S prostimi vajami, vajami na orodju, z igrami in z raznoterostmi so nastopili cicibani, pionirji, pionirke, moška in ženska deca ter mladinci in mladinke. Najbolj je ugajala ženska deca, pa tudi drugi oddelki so želi mnogo priznanj številnega občinstva.

Podobno kot v Divači je tudi v Sečovljah problem prostor. Če bi uredili prostor za zimsko telovadbo in letno telovadišče, bi se število članov nedvomno še bolj povečalo, hkrati pa bi imeli res talentirani telovadci neprimerno večje možnosti za napredek.

Tedenska prometna kronika

V sredo, 29. novembra, so se pripetile kar tri prometne nesreče. Na ovinku pri Serminu je trčil z osebnim avtomobilom Ciril Remškar v z drvmi naložen voz, ki sta ga vlekla dva vola. Ferdinand Katarinčič in njegov brat sta dobila lažje telesne poškodbe. Na močno poškodovanem avtomobilu pa so ugotovili za 200 tisoč dinarjev škodo.

Druga nezgoda se je zgodila v bližini Tomaja. Trčila sta dva, nekoliko vinjena kolesarja. Albin Živec je dobil lažje poškodbe, Justu Karšu pa se ni zgodilo nič.

Alojz Erjavce iz Hrvatina v avtomobil, ki je stal pred gostilno in se po kratki vožnji prevrnil. Vozilo je pokvarjeno, škoda je približno za 45 tisoč dinarjev.

V nedeljo je pri vožnji z osebnim avtomobilom doživel manjšo nezgodo Franc Skrij iz Trsta. Z vozilom je zdrknil s ceste ter pri tem poškodoval 7 obcestnih kamnov. Škoda na avtomobilu so ocenili na 40.000 din.

Obvestilo

ZA NAŠE KMETOVALCE

Na področju občine Koper, Izola in Piran sta še v veljavi:

1. Odredba o obveznem uničevanju in zatiranju sivovratnega koreninarja (žilogriz — Capnodis tenebrionis), po kateri morajo vsi lastniki, upravitelji, oz. zakupniki zemljišč zaradi uničenja ličink omenjenega hrošča do 1. aprila vsakega leta posekati vsa suha ali sušča se drevesa česenj, breskev, marelic, mandljev, belega in črnega trna, gloga, izrjavati korenine in panje ter vse sežgati.

2. Odredba o obvezni odstranitvi koruznih stebel z njiv po kateri morajo vsi kmetovalci do 1. marca vsakega leta uničiti koruzna stebila (koruznico) s koreninami vred zaradi uničenja koruznega črva. Podrobnejša navodila dobite pri svojih občinskih kmetijskih referentih.

Prekršitelji teh odredb bodo kaznovani z denarno kaznijo od 500 do 10.000 din. Obenem se lahko odredi prisilni posek in uničenje okuženih dreves ali koruznice na stroške lastnika, upravitelja oziroma zakupnika zemljišča.

V letu 1955 je bilo koznovanih 126 kmetovalcev, kršiteljev teh odredb. Zato opozarjamo pravočasno na zgoraj navedeni odredbi.

OLO Koper, Kmetijski inšpektorat

MALI OGLASI

ZAMENJAM lepo sončno trisobno stanovanje s pogledom na morje v Kopru, za enako, ali vsaj dvo in pol sobno v Ljubljani. Naslov v upravi lista.

»JAVOR«

TOVARNA VEZANIH PLOŠČ IN FURNIRJEV PIVKA

z obrati v PIVKI, PRESTRANU in BAČU ter s prodajalnami v LJUBLJANI, ZAGREBU in v BEOGRADU — čestita ob prazniku Republike vsem kolektivom!

Je že res, da so bili prazniki, vendar ni lepo, da ste, dragi moji prijatelji, tako pozabili name. Skoraj nobene pošte nisem dobil ta teden, sam pa spet nisem mogel okrog, ko pa je bilo takšno vreme. Stopil sem v dve, tri vasi, ki so bolj v zavetju, pa tudi tam so se držali bolj pri domu in prav nič ni kazalo, da bi bili pri volji počenjati kaj takšnega, kar bi bilo vredno zapisati. Vendar mi to ni vzelo poguma in napotil sem se še v Smarje pri Kopru, kjer sem jih povprašal, kdaj so preselili svojo tovarno radijskih sprejemnikov v one druge Smarje pri Jelšah, kot sem videl zapisano v nekem uglednem časopisu med čestitkami. Povedali so mi, da ni bilo nobene selitve, pač je za vso zadevo najbrž kriv tiskarski škrat, ki nima nobenega pojma o zemljepisju.

Tako sem to razčistil, potem sem pa sedel na avtobus in zapeljal smo se nazaj v Koper. Tako nestrpnih potnikov še nisem videl! Kar naprej so priganjali šoferja in zahtevali, naj čim hitreje vozi. Nekaj časa sem jih mirno poslušal, potem pa sem jih povprašal, zakaj se jim tako muči. Ko pa so mi vse lepo razložili, se nisem prav nič več čudil. Zadeva je namreč taka, da lepo število delavcev in nameščencev Erme stanuje v

Izoli in razumljivo je, da bi po delu radi čimprej domov. Avtobusne zveze so pa tako urejene, da pripelje šmarski avtobus natančno ob istem času v Koper, ko tisti za Izolo odpelje.

Tako je bilo tudi ob tej priložnosti. Mi smo lepo zavili na postajo in ko je sofer v elegantnem krogu obrnil, smo na veliko veselje tistih, ki bi se bili radi peljali v Izolo, prav lepo videli, kako jo izolski avtobus že maha s postaje. Lahko smo ga samo še pozdravili in mu želeli srečno pot. Ker se to dogaja redno, saj red mora biti in vozni red je tudi red, so se prizadeti potniki že nekako privadili, hudo včas pa jim kljub temu ni čakanje v Kopru na naslednjo zvezo. Slišal sem, da so že nekajkrat prosili, da bi nekoliko sprejemili vozni red in da so jim to celo že obljubili. Nazadnje bo morda kdaj res še kaj iz tega...

Semedelčani so me prišli vprašati, če kaj vem, zakaj so jih prikrajšali za javno razsvetljavo ob cesti iz Kopra k njim. Natanko tega res ne vem, sklepam pa, da je to zaradi varčevanja. Če hočemo namreč imeti v Kopru po ves dan prižgane javne luči, moramo varčevati s tokom. In to je po mojem dovolj velik razlog. Semedelci se ni mesto in zato se lahko za

zdaj še zadovolji z luno. Ko pa se bo razvila, boste tudi tam imeli dnevno javno razsvetljavo. To vam lahko zamamim. Glede tega, ali vam bodo gorele luči tudi zvečer, pa se vzdržujem kakršnihkoli napovedi.

Sam ne vem, kaj me je zaneslo v Dekane. Ze dolgo nisem bil tam in zglasil sem se tudi v združni gostilni. Imel sem kaj videti! Tovariš, ki mi je postregel, je bil naravnost čudovit. Prinesel je v eni roki brizganec v drugi pa sendvič. Lepo na krožniku, kot se spodobi. Pri tem opravilu je mimogrede kadil, in kdo bi mu zameril, da ni mogel ostreti pepela s cigarete. Saj je imel obe roki angažirani. Ne vem pa, zakaj naj bi moral prav jaz pojediti tisti pepel, ki se je tako lepo vsipal na moj sendvič, ko pa pri vsej zadevi nisem bil prav nič kriv.

In zdaj kratko pisemce iz Senožca. Tako mi piše prijatelj:

»Dragi Vane! Morda poznaš na Koprskem kakega bolnika, da mu zapustim dietni list, ki mi ga je predpisalo socialno zavarovanje v Sežani. Ze drugi mesec namreč čakam, da mi bodo nakazali hranarino in se pri tem postim kot pravi dietičar, čeprav imam želodec v redu. Če mislijo še naprej tako vleči, potem je bolje, da kar takoj pripišejo na mojo prijavo o nezgodi: »Se je smrtno ponesrečil«. Te pozdravlja itd.»

Lepo povedano! Jaz bi kvečjemu dodal, da so najbrž tisto že napisali in zraven tudi »Naj v miru počivamo!« ter da se tega temeljito držijo. Toliko za danes. Lepo pozdravljeni! Vaš Vane.

Radio KOPER

NEDELJA, 9. decembra

8.00 Domače vesti — 8.10 Kmetijska oddaja — 14.00 Glasba po željah — 15.15 Domače vesti — 15.20 Z mikrofonom po Primorski — 15.40 Odmevi pod Nanosom: Nastop moškega zbora Prosek-Kontovelj p. v. Milana Pertota.

PONEDELJEK, 10. decembra

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Pol ure ponedeljkovih popevk — 14.15 Domače vesti — 14.20 Ponedeljkov športni pregled — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 To smo izbrali v naši diskoteki...

TOREK, 11. decembra

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Tisoč in en takt (Pisan spored orkestralne in solistične glasbe) — 14.15 Domače vesti — 14.20 Ali poznate jugoslovansko narodno glasbo?

SREDA, 12. decembra

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Ritmi in pevc od tu in tam — 14.15 Domače vesti — 14.20 Kulturni dogodki na Primorskem — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Predstavljamo Vam komorni zbor in orkester Radia Ljubljane p. v. Jakova Cipcija.

ČETRTEK, 13. decembra

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Naš operni četrtek — 14.15 Domače vesti — 14.20 Glasba po željah.

PETEK, 14. decembra

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Pester glasbeni spored — 14.15 Domače vesti — 14.20 Zapiski radijskega reporterja — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Parada ritmov in popevk.

SOBOTA, 15. decembra

7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Za konec tedna: ritem — 14.15 Domače vesti — 14.20 Življenje ob našem morju — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Motivi z jadranskih obal.

Kino

KOPER: 7., 8. in 9. decembra ameriški film TARZANOV BES; 10. in 11. decembra ameriški film KAPTAN CARREY; 12. in 13. decembra madžarski film BUDIMPEŠTANSKO POLETJE.

IZOLA: 7. decembra ameriški film KAPTAN CARREY; 8. in 9. decembra nemški film PODLOŽNIK; 10. in 11. decembra madžarski film BUDIMPEŠTANSKO POLETJE; 12. in 13. decembra ameriški barvni film STEKLENI CEVELJČEK.

PIRAN: 7. decembra jugoslovanski film STOJAN MUTIKAŠA; 8. in 9. decembra ameriški barvni film KOCKAR IZ MISSISIPIJA; 10. in 11. decembra ameriški barvni film STEKLENI CEVELJČEK; 12. in 13. decembra francoski film ZENE SO NEVARNE.

PORTOROŽ: 7. decembra ameriški film STEKLENA PAJČEVINA; 9. decembra nemški film SANJAVE USTNICE; 10. decembra ameriški barvni film KOCKAR IZ MISSISIPIJA; 12. decembra nemški film PODLOŽNIK.

DEKANI: 8. decembra nemški film SANJAVE USTNICE; 9. decembra jugoslovanski film STOJAN MUTIKAŠA.

SMARJE: 8. decembra ameriški film NA NEBU NI CEST; 9. decembra ameriški film ZLOCIN V NEVADI; 12. decembra ameriški film TARZANOV BES.

SEČOVLJE: 8. decembra ameriški film STEKLENA PAJČEVINA; 9. decembra ameriški film NA NEBU NI CEST; 13. decembra nemški film PODLOŽNIK.

SKOFIJE: 8. decembra jugoslovanski film STOJAN MUTIKAŠA; 9. decembra ameriški film STEKLENA PAJČEVINA; 12. decembra ameriški barvni film KOCKAR IZ MISSISIPIJA.

POSTOJNA: 7., 8. in 9. decembra ameriški barvni film MEČ IN ROZA; 11. in 12. decembra ameriški barvni film LEPTICA ZA MILIJON DOLARJEV.

Objava

PREKLICUJEM vse kar sem obrekljivo govorila o Radosavljičevem Jelki iz Kopra, ul. Della Valle Luciano št. 16.

Sulič Julka, Koper

OPOZARJAM vse naj ne nasedajo nekemu Piki Mirku, ki je brez stalnega bivališča in zaposlitve, če bi si hotel pri njih z različni pretvezami in sklicevanjem na mene izposoditi denar ali kaj drugega. V nobenem primeru nisem plačnik za take dolgove.

Jože Piki, tajnik obč. LO Piran

Letalska nesreča, ki ni zahtevala nobene človeške žrtve. Nedavno je v bližini Denverja v ZDA zaradi okvare prisilno pristalo veliko potniško letalo. Ob pristanku se je na neravnem zemljišču popolnoma razbilo. Pri tem je le nekaj od 21 potnikov dobilo lažje poškodbe, nihče pa ni bil težje ranjen ali mrtev.

Orjaški meteorji

Vsak dan pade na našo zemljo veliko število meteorjev. Navadno ne povzročijo nobene škode, ker zgorijo že visoko v ozračju. Toda včasih se primeri, da pade prava ploha kamenja. Tak primer so zapisali kroničarji leta 823, ko je nekje v Nemčiji kamnita toča pobila celo

čredo krav. Prav tako je leta 1803 padlo na neko francosko mesto v nekaj minutah tri tisoč meteorjev, leta 1868 pa na poljsko mesto Putulsk kar deset tisoč.

Med meteorji so tudi orjaki, ki povzročijo strašovito opustošenje, kamor padejo. Sled takšnega meteorja, ki je padel pred približno 50.000 leti, je še danes vidna v Ameriki. Meteor, ki je po računih znanstvenikov tehtal okrog 2 milijona ton, je naredil skoraj 200 m globoko jamo s premerom 1300 m. Še večji meteorski krater je na področju Labradorja. Jama je globoka 250 m in meri v premeru skoraj štiri km. Računajo, da je meteor, ki je padel pred tisočletji na tisto mesto, odrinil deset milijard ton granita. Tak meteor bi popolnoma porušil največje mesto.

V novejši dobi je znan samo en velik meteor. Padel je leta 1908 v Sibiriji. Po računih je tehtal okrog pol milijona ton. Padel je na nenaseljeno področje in ljudje so ga lahko opazovali iz razdalje nekaj sto kilometrov. Celo na tej oddaljenosti pa se je zemlja tresla kot pri močnem potresu, zidovi so pokali in zgradbe so se podirale. Neki strojevodja je še ravno ob pravem času ustavil vlak: pred lokomotivo se je porušil nasip. To se je zgodilo 700 km daleč od kraja, kjer je padel meteor.

Tudi miši so lahko nevarne. O tem so se prepričali študentje in študentke na univerzi v Lynnu. Za šalo so namreč spustili v nabito polno dverano vseučilišča deset miši iz laboratorija. Te so med udeleženci predavanja povzročile pravi preplah. Štirinajst študentov in študentk so miši obgrizle in morali so poklicati zdravnika, da jih je obvezal in jim dal injekcije.

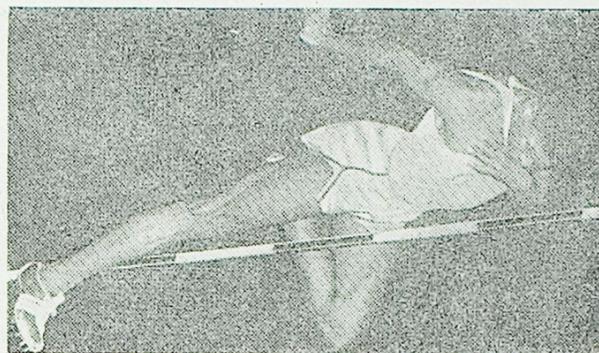
Morju so iztrgali zemljo

Holandska je znana kot dežela nasipov, prekopov ter jarkov. Zaradi pomanjkanja plodne zemlje so Holanci že pred desetletji začeli izsuševati obalna področja in so doslej pridobili že tisoče ha plodne zemlje. Vsa tako pridobljena zemljišča pa so seveda nižja kot morska gla-

dina. Zato so noč in dan na delu velikanske črpalke, ki skrbijo, da morju s tolikšnimi težavami in stroški iztrgane zemlje spet ne zalije voda.

NOV REKORD Z BALONOM

Dva ameriška letalca sta se dvignila z balonom 25.300 m visoko in s tem za nekaj sto metrov potokla dosedanja rekord. Rekord velja samo za balone, saj so z letali dosegli že višino okrog 50.000 metrov, je pa pomemben, ker dokazuje, da tudi baloni še niso povsem izgubili svoje vloge pri raziskovanju stratosfere.

Med lepimi uspehi na letošnjih olimpijskih igrah v Melbourneu je bil tudi skok v višino ameriškega atleta Charlesa Dumasa, ki je skočil 2,12 m. Vendar to ni bil njegov najboljši skok. Dumas namreč drži svetovni rekord, ki ga je dosegel s skokom 2,14 m na velikem lahkoatletskem tekmovanju v ZDA.

Najstarejša tehnična naprava

Prva naravna sila, ki jo je človek vpregel, da bi mu pomagala pri delu, je bila voda. Velika vodna kolesa so poznali že stari Egipčani in tudi drugi narodi na Bližnjem vzhodu. Od vsega tega pa se je do danes ohranilo zelo malo. Zato je še posebej zanimiva naprava v sirijskem mestu Hama. Sestavljajo jo 30 metrov visoko vodno kolo in črpalke. Naprava je stara 2.000 let in še vedno deluje. Kolo poganja črpalke, ki črpajo vodo iz reke za namakanje okoliških vrtov.

Kam jih je privedla rasna nestrpnost

Rasna diskriminacija v Južni Afriki dobiva čedalje širša razmerja. Belim kolonizatorjem ni bilo dovolj, da so domačinom vzeli zemljo ter vsa naravna bogastva. Kakor vse kaže, jih hočejo popolnoma iztrebiti. Z zadnjimi ukrepi so prisilili vse črnce in druge pripadnike »manjvrednih« ras, da so morali za smešno ceno prodati vse svoje trgovine in druga pod-

jetja. Tako so jih gospodarsko popolnoma uničili. Kakšne vzdušje vlada v tej deželi in kam je bele ljudi privedla rasna nestrpnost, je pokazal tudi zdravniški kongres, kjer je bilo na dnevnem redu med važnimi vprašanji tudi to, kako preprečiti, da bi pri transfuziji krvi belim pacientom ne dali črnske krvi. Res, tako daleč ni šel niti Hitler.

dežel vidijo v njem simbol nemške industrije in njene velikega porasta po vojni. Kolikšen je strah pred vse večjim potencialom nemške industrije v zahodnem svetu, nam povedo besede nekega priznanega angleškega industrijalca. »Volkswagen« je dejal, »je za nas nevarnejši, kot so bile vse nemške podmornice v zadnji svetovni vojni.« Tisoči in tisoči avtomobilov, ki jih pošiljajo na svetovni trg Nemci, pretijo z zadržitvijo domače avtomobilske industrije v zahodnih deželah, upirati pa se ne more temu niti Amerika.

PSIHOLOŠKI PREDPISI

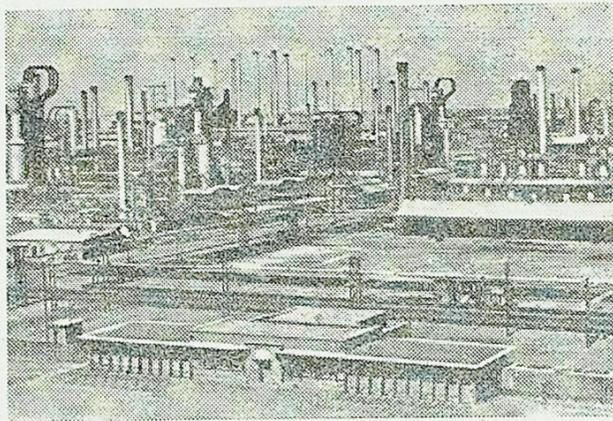
V Ameriki pravijo, da so navadni prometni predpisi preveč suhoparni. Ker se zaradi tega soferji ne zavedajo posledic, jih tudi ne spoštujejo. Zato so ponekod uvedli nove, takšne, ki dajo misliti. Tako so v Clevelandu pred mestom postavili napis: »Vozite počasi in videli boste lepote našega mesta.« In takoj zraven: »Če boste vozili prehitro, boste videli našo 'keho'!« Pred nekim drugim mestom pa so postavili tole opozorilo: »Največja dovoljena hitrost 40 km na uro. Za vsak prekorajeni kilometer 3 dolarje kazni. Izberite si hitrost, ki si jo lahko privoščite.«

Po 44. letih je človeška noga spet stopila na Južni tečaj. Čeprav so od leta 1912, ko je na Južnem tečaju razvil angleško zastavo kapitan Scott, odhajala na področje Antarktike ekspedicija za ekspedicijo, ni nobena več prišla do tečajne točke. Nedavno pa so ameriški letalci pristali na samem tečaju z dvema letalom, da bi postavili meteorološko postajo.

Nevarni »Volkswagen«

»Volkswagen«, kar pomeni ljudsko vozilo, je ime nemškemu avtomobilu, ki si spričo nizke cene utira pot na vsa svetovna tržišča. Industrialci drugih kapitalističnih

Zaradi sueških dogodkov je prišlo v zahodno evropskih državah do občutnega pomanjkanja tekočih goriv. Tako je bila Francija prisiljena prepovedati gibanje motornih vozil izven okraja, kjer so registrirana, v Švici so prepovedane vse vožnje ob nedeljah in praznikih, v Zahodni Nemčiji pa so prepovedali uporabo petroleja in podobnih goriv za kurjenje. Prekinitev prometa po Sueškem prekopu je namreč zelo podaljšala pot za dovoz tekočih goriv iz singapurskega naftnega področja, na drugi strani pa je občutno padla proizvodnja nafte v arabskih deželah, kjer so delavci pokvarili in onespobili dva od treh velikih naftovodov. Spričo tega je občutno prizadeta tudi velika rafinerija v Abadanu (slika zgoraj), odkjer lahko prihaja zdaj nafta na evropski trg le okoli rta Dobre nade.

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

POSLOVENIL RADO BORDON

30

»Seveda. Prosim, sestra, snemite ovoje,« je rekel hišni zdravnik.

Miss Gage je snela ovoje. Pogledal sem svoje noge. V poljski bolnišnici so bile podobne ne preveč svežemu hamburškemu zrezku. Zdaj so bile krastave, koleno je bilo oteklo in blede, meča pa so bila ploska, vendar brez gnoja.

»Zelo čisto,« je rekel hišni zdravnik. »Zelo čisto in lepo.«

»Hm,« je menil zdravnik z brado.

Tretji zdravnik je gledal čez ramo hišnega zdravnika.

»Prosim, gibajte v kolenu,« je rekel zdravnik z brado.

»Ne morem.«

»Naj pregledamo sklepe?« je vprašal zdravnik z brado. Na rokavu je imel trak in tri zvezde. To je pomenilo, da je kapetan prvega razreda.

»Seveda,« je odvrnil hišni zdravnik. Ostala dva zdravnika sta mi zelo previdno dvignila desno nogo in jo upognila.

»Boli,« sem rekel.

»Da, da. Še nekoliko, doktor.«

»Kar dovolj je,« sem rekel. »Več ne gre.«

»Delna gibljivost,« je rekel kapetan prvega razreda in se vzravnal. »Ali smem še enkrat pogledati plošče, doktor?« Tretji zdravnik mu je podal eno izmed plošč. »Ne. Levo nogo, prosim.«

»To je leva noga, doktor.«

»Prav imate. Gledal sem od druge strani.« Obrnil je ploščo. Nekaj časa je motril tudi drugo ploščo. »Vidite, doktor?« je kazal na enega izmed drobcev, ki je bil videti proti svetlobi okrogel in jasen. Nekaj časa so gledali ploščo.

»Lahko vam rečem eno,« je dejal bradat kapetan prvega razreda. »Gre samo za vprašanje časa. Tri mesece ali pa nemara šest.«

»Vsekakor se mora sklepna maz obnoviti.«

»Seveda. Gre samo za vprašanje časa. Pri svoji vesti ne bi mogel odpreti takšnega kolena, preden se okoli projektila ne napravi cista.«

»Strinjam se z vami, doktor.«

»Zavoljo česa šest mesecev?« sem vprašal.

»Šest mesecev, da se okoli projektila napravi cista, šele potem se koleno lahko brez nevarnosti odpre.«

»Ne verjamem tega,« sem dejal.

»Fant, ali želite rešiti koleno?«

»Ne,« sem odvrnil.

»Kaj?«

»Želim, da ga odrezete,« sem rekel. »Potem ga bom lahko obesil na kavelj.«

»Kaj menite s tem? Na kavelj?«

»Šale zbijaj,« je rekel hišni zdravnik. Rahlo me je potrepil po ramenu. »Seveda si želi rešiti koleno. To je kar pogumen fant. Predlagali so ga za srebrno medaljo za hrabrost.«

»Moje prisrčne čestitke,« je rekel kapetan prvega razreda in mi krepko segel v roko. »Lahko vam rečem samo to, da morate, če hočete popolnoma ozdraveti, čakati vsaj šest mesecev, preden lahko odpremo koleno, kakršno je vaše. Seveda ste lahko tudi drugačnega mnenja.«

»Prav lepa hvala,« sem dejal. »Cenim vaše mnenje.«

Kapetan prvega razreda je pogledal na uro.

»Iti moramo,« je rekel. »Želim vam vse najboljše.«

»Tudi jaz vam želim vse najboljše in lepa hvala,« sem dejal. Segel sem v roko tretjemu zdravniku. »Kapetan Va-

rini. Tenente Henry.« Potem pa so vsi trije odšli iz sobe.

»Miss Gage,« sem poklical. Vstopila je. »Bodite tako ljubeznivi in prosite hišnega zdravnika, naj se za hip vrne.« Vstopil je s čepico v roki in se ustavil ob postelji.

»Želeli ste govoriti z mano?«

»Da. Ne morem čakati šest mesecev na operacijo. Moj bog, doktor, ali ste že kdaj ležali šest mesecev v postelji?«

»Saj ne boste ves čas v postelji. Najprej je treba ranjena mesta sončiti. Potem boste lahko hodili z bergljami.«

»Šest mesecev in potem na operacijo?«

»To je najboljši način. Okoli drobcev se mora napraviti cista in sklepna maz se mora obnoviti. Tedaj bomo koleno lahko brez skrbi odprli.«

»Mar zares tudi vi mislite, da bom moral čakati tako dolgo?«

»To je nasigurnejši način.«

»Kdo je tisti kapetan prvega razreda?«

»Prav odlični kirurg iz Milana.«

»Saj je kapetan prvega razreda, kajne?«

»Da, toda odlični kirurg.«

»Prav nič ne želim, da bi mi neki kapetan prvega razreda mrevaril nogo. Če bi bil količkaj prida, bi že bil major. Prav dobro vem, kaj je kapetan prvega razreda, doktor.«

»Pravim vam, da je odlični kirurg, in bolj cenim njegovo mnenje kot mnenje katerega koli drugega kirurga, kar jih poznam.«

»Bi me lahko pregledal kak drug kirurg?«

»Vsekakor, če želite. Kar se mene tiče, bi sprejel mnenje doktorja Barelle.«

»Bi bili tako ljubeznivi in bi zaprosili kakega drugega kirurga, da me pride pogledat?«

»Prosil bom Valentinija, da bi prišel.«

»Kdo pa je ta?«

»Kirurg v Ospedale Maggiore.«

»Prav. Zelo sem vam hvaležen. Saj razumete, doktor, da ne morem zdržati šest mesecev v postelji.«